KUIFJE

BRABANT STRIP MAGAZINE

75

EN
DE MERCHANDISING

© HERGÉ/MOULINSART 2000

exclusief gesprek met ***Nick Rodwell***

BRABANT STRIP MAGAZINE

Gratis voor leden van *Brabant Strip vzw*, vereniging van stripliefhebbers van 9 tot 99, en van *de Reclamestripclub*. Wordt niet los verkocht.

Redactie en medewerkers :
Willem Gay, J.P. Legein, Jean Smits, Yves Kerremans, Jozef Peeters, de familie Lezy, Martin Floré, Joop Schreurs.
Werkte mee aan dit nummer:
Philippe Mouvet
Eindredactie en opmaak:
Patrick Vranken

Logo's:
Dirk Stallaert, Jef Nys, W. Vandersteen

INHOUD

Cover : © *Hergé/Moulinsart 2000*
Ledennieuws 2
Kuifje & merchandising 4
Interview N. Rodwell 8
Kapitein Karbock 15
Kuifje & erfgenamen 18
Koffie klets 22
Reclamestrips 25
Nieuwe strips 27
Zoekertjes 30

Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Copyright van afbeeldingen en foto's berust bij de diverse auteurs en uitgeverijen.

Lidgeld 2000 :
(B):**600**fr, nr.**001-2980926-95**
(Nl): **40** Nlg, Giro **7616528**

Redactieadres:
Brabant Strip vzw
Berreweide 34, 1840 Londerzeel.
tel: 052/31.23.46
E-mail en internetadres :
brabant.strip@worldonline.be
www.ping.be/brabantstrip
nr.2 van 23/02/2000
1.000 exemplaren

Vragen voor Nick Rodwell

In vorige magazines hadden we al aangegeven dat de strip zich op het einde van de eeuw bij een kruispunt bevindt. De meeste auteurs van gevestigde stripwaarden zijn niet meer en hun erfgenamen bepalen nu in welke mate het leven van gevierde striphelden al dan niet voortgezet wordt. Achter deze groep staat een horde hongerig jong talent te trappelen. We hebben geen kristallen bol nodig om in te zien dat de gevestigde waarden het nog wel een tijdje zullen uithouden, omdat die nu eenmaal over een soliede financiële basis beschikken én tot het collectief geheugen zijn gaan behoren. Met name Kuifje is daardoor zonder twijfel de stripheld van de Twintigste Eeuw. Helaas staat de brave reporter de laatste tijd in een negatief daglicht. We hebben eerder al verhaald over de wrijvingen tussen de Fondation (Stichting) Hergé en diverse vrienden van Hergé en Kuifje, die wel vaker de pers gehaald hebben. Omdat de redactie één standpunt per definitie onvoldoende vindt om de lezer een genuanceerd beeld te geven, wilden we graag ook de Stichting Hergé aan het woord laten, en dan liefst Nick Rodwell zelf. Dat is ook gelukt dank zij de inzet van Martin Floré,

© HERGÉ/MOULINSART 2000

die met een voorraad kritische vragen op reportage trok. Is Nick Rodwell de gedoodverfde usurpator of gewoon een charmante zakenman? De lezer kan zich nu ook eens zelf een oordeel vormen. Verder wilden we dit alles toch mooi "geïllustreerd" voorstellen, omdat wij vinden dat het publiek voorlopig toch nog het recht heeft op betaalbare informatie. Ook als dat visuele informatie is.
We vroegen natuurlijk vooraf de toestemming van Moulinsart.
De redactie.

Ledennieuws

Agitatie rond de agenda
"Het is niet meer te doen", zuchtte Michel, onze nauwgezette secretaris, *"ondanks de duidelijke oproep elke maand op pagina 3 onderaan sturen bitter weinig organisatoren informatie door "*. Dat klopt, meer nog : de keren dat er wel info gepost wordt, komt die ofwel op het redactieadres terecht, ofwel bij Jean-Pierre Legein, ofwel wordt ze meegegeven met nonkel Frans en tante Trees, "die wel eens langslopen bij Brabant Strip". Ondanks die vertragingsmanoeuvers slaagt Michel er in om telkens weer de compleetste agenda in stripland af te leveren. Michel zou daar mee kunnen leven, ware het niet dat hij ook nog boze telefoons krijgt van diezelfde organisatoren die vragen waarom hun toestand nog niet in de agenda staat! *"De moed zou van minder in een mens zijn schoenen zinken"*, verklaarde Michel nog. Mogen we a.u.b. oproepen tot een beetje redelijkheid en medewerking?

Onrust rond Rolfke en Rulfke
Ons berichtje van vorige maand is door een aantal leden verkeerd begrepen : wie vóór nieuwjaar bestelde, staat wel degelijk op de reserveringslijst voor het album en kan op beide oren slapen. Het album is af te halen op één van de volgende beurzen. Op welke beurzen we dan wel aanwezig zijn? Kijk misschien eens in de *beursagenda op pagina 3.* Jongens toch! Wat een vragen een mens al niet krijgt.

AGENDA

23 nov 1999 tot 05 maa 2000 Brussel (BCB)
Thema: Retrospectieve Roba (Zandstraat 20, van 10 tot 18u behalve op maandag; info: 02/219.19.80)

27 februari 2000 Rijswijk (NI)
2de grote stripbeurs van de Randstad. Info: 040/252.10.09 (Organisatiebureau Randstad)

07maa tot 11jun 2000 Brussel (BCB)
Thema: 50 jaar Peanuts; Charles Schulz creëerde hiermee in 1950 één van de meest bekende en gewaardeerde krantenstrips aller tijden. Vandaag verschijnt deze filosofische reeks in meer dan 2000 bladen wereldwijd.
(Zandstraat 20, van 10 tot 18u behalve op maandag)

11 en 12 maart 2000 Wilrijk
12de stripbeurs in het gemeenschapscentrum «Valaarhof», Letterkundestraat. **Zie pagina 31!**
Brabant Strip is aanwezig (Patrick - Joppe) alsook de Reclamestripclub. Oude BS-nummers zijn beschikbaar, en Luc geeft een demo over de Collector's File versie 2!
Beursinfo: 03/827.31.10 (Frank Bogaerts)

12 maart 2000 Antwerpen
Film, science fiction, platen/cd en stripbeurs in de Oude Handelsbeurs, Twaalf Maandenstraat (aan de Meir A'pen-centrum), en dit van 10u tot 17u. Beursinfo : 03/325.35.25 (Patrick)

19 maart 2000 Opwijk
Jaarlijkse stripbeurs in jeugdhuis Nijdrop van 10u tot 18u. *Brabant Strip is aanwezig (Wim, Etienne).*
Oude BS-nummers zijn beschikbaar! Beursinfo: 052/35.61.65

01 en 02 april 2000 Antwerpen
Collector fantasies in het Bouwcentrum te Antwerpen. Bijzonderheden volgen.

01 april 2000 Gent
6de Casto veiling in de zaal van het Katholiek Universitair Centrum (KUC), Kortrijksepoortstraat 254.
Aanvang om 13u. Kijkdagen: 31 maart van 14u tot 18u en 01 april van 10u tot 12u.

02 april 2000 Breda (NI)
Stripbeurs samen met prentbriefkaarten, boeken en tijdschriften in « De Scharen » (vlakbij Turfschip), Prinsenlaan/Topaasstraat – Breda-centrum. Open van 10u tot 16u30.
Beursinfo : (0031)-(0)413-342.009 (Tel &fax)

09 april 2000 Leuven
Jaarlijkse stripbeurs ingericht door stripclub Tafelrond in zaal «Het Bad», Martelarenlaan (achter het station). Toegang van 10u tot 17u. Eric De Rop, Ron Van Riet en Dirk Stallaert signeren hun werk.
Beursinfo: J-P Hendrickx: 016/23.65.97

16 april 2000 Koksijde
Na een jaartje bezinning neemt Strip Koksijde de draad terug op, met een ruilbeurs op de Koksijdse Zeedijk. *Brabant Strip is aanwezig.* Beursinfo: 058/51.88.10

24 april 2000 Delft (NI)
12de Delftse stripdag van 10u tot 16u in zalencentrum Delftstede, Phoenixstraat 66.
Beursinfo : (0031)-015.212.60.97 Stripboekhandel Bul Super.

30 april 2000 Damme
Stripbeurs ter gelegenheid van het driedaags stripfestival van AMAAI ! Beursinfo : 050/37.65.03

01 mei 2000 Damme
Stripveiling

21 mei 2000 Kalmthout
3de stripbeurs in zaal «Centrum» te Kalmthout-Heide.
Beursinfo: 03/666.67.83 (Jan Francken)

14 mei 2000 Zaventem
Brabant Strip ledendag in het Koninklijk Atheneum in het Centrum van Zaventem (hoek Spoorwegstraat en Parklaan. Gratis standplaats voor de leden. Niet-leden betalen een bijdrage.

13 jun tot 08 okt 2000 Brussel (BCB)
Thema: Het modernisme van Franquin. Niet alleen zijn tekenstijl en ontwerpen, maar ook zijn wereldvisie (anti-militaristisch, ecologisch, hoop op een betere wereld) komen hier aan bod. (Zandstraat 20, van 10 tot 18u behalve op maandag)

24en 25 juni 2000 Zulte
3de stripbeurs in zaal « Brouwershuis », Staatsbaan. Op zondag (van 14u tot 18u) komen alvast Paul Geerts, Hec Leemans en Ferry hun werk signeren. Beursinfo : 056/60.52.89

25 juni 2000 Kruibeke
Mercatorstripbeurs 2000 in de gemeenteschool, Bazelstraat van 10u tot 18u. Er zijn speciale uitgaven en tekenaars komen signeren. *Brabant Strip (John) is aanwezig.*
Beursinfo : 03/774.10.63 (na 19u).

15jul tot 06 aug 2000 Middelkerke
Stripfestival met als thema Asterix en Urbanus; De Greefplein, Zeedijk.

03 sep 2000 Ronse
2de stripbeurs in de schitterende locatie Hof ter Guchten, Rotterij 278, en dit van 10u tot 18u. Komen alvast : Aidans (Toenga, B.Prince), Biddeloo (Rode Ridder), Mazel (De Paparazzi), Kim Duchâteau (Unne) en Glenn Elet (Mike the Bike). Beursinfo : 055/20.63.83 (Tom Deruyck).
E-mail : **tom.deruyck@compaqnet.be**

01 okt 2000 Berlaar
3de stripbeurs (voorheen te Lier !) in zaal Forum, Dorpstraat 44 te Berlaar.
Beursinfo : 03/482.40.95 (Staf Ceulemans)

15 okt 2000 Aarschot
20ste internationale strip- en platenbeurs in de stadsfeestzaal (Demervallei) van 10u tot 18u).
Di Sano komt signeren. Beursinfo : 015/22.01.63 (Kurt Discart).

Info schriftelijk naar : Brabant Strip Agenda, p/a Michel Sels, Kreupelstraat 144, 1980 Eppegem, tel : 015/62.33.89 ; e-mail: sels.michel@pi.be
De agenda wordt afgesloten op de 1ste van iedere maand.
Niet naar Michel gestuurd=niet in de agenda!

KUIFJE EN DE MERCHANDISING

Net na de geboorte van Kuifje ontstaan al vroeg in de jaren dertig afgeleide producten. De laatste jaren is die merchandising een eigen leven gaan leiden, zeker nu er geen nieuwe verhalen meer komen. De Kuifjeliefhebbers zijn wellicht geïnteresseerd in de evolutie van die Kuifjes-producten. We hebben gezocht naar een verklaring voor opvallende kwaliteitsverschillen en vastgesteld dat we daarvoor ook een kijkje achter de schermen moeten nemen van wat onvermijdelijk een echte bussiness *geworden is...*

- Jean Smits -

Hergé wil nieuwe tekeningen

Reeds in 1947 geeft Hergé het exploitatierecht over de afgeleide producten uit handen, omwille van zijn slechte ervaringen. Tijdens de bezetting was Hergé namelijk in zee gegaan met een zakenman die de merchandising ter harte zou nemen maar "vergat" om Hergé zijn deel te betalen. Hergé duldt geen zakenman meer aan zijn zijde en delegeert deze verantwoordelijkheid in 1947 aan Raymond Leblanc, uitgeverij Lombard dus. Hergé heeft deze overeenkomst met Leblanc, die hem in de repressieperiode uit de verdomhoek heeft gehaald, uit dankbaarheid nooit in vraag gesteld. Wel lag de uiteindelijke beslissing tot realisatie van een product bij Hergé zelf en was het verre van gemakkelijk om hem daartoe te overhalen. Alleszins taboe was het gebruik van een bestaand

prentje uit de albums, omdat Hergé vond dat dit deel uitmaakte van een ondeelbaar verhaal. Voor merchandising werd dus telkens een aparte tekening gemaakt, omdat Hergé een duidelijk onderscheid wou tussen de Kuifje in zijn albums en de Kuifje in de reclame. Tot in de jaren '60 deed Hergé dit zelf, later werden zijn ontwerpen hoofdzakelijk uitgewerkt door de Studio. De producten met copyrightvermelding "Lombard" of "Belvison" kunnen we dus situeren tussen 1947 en 1988.

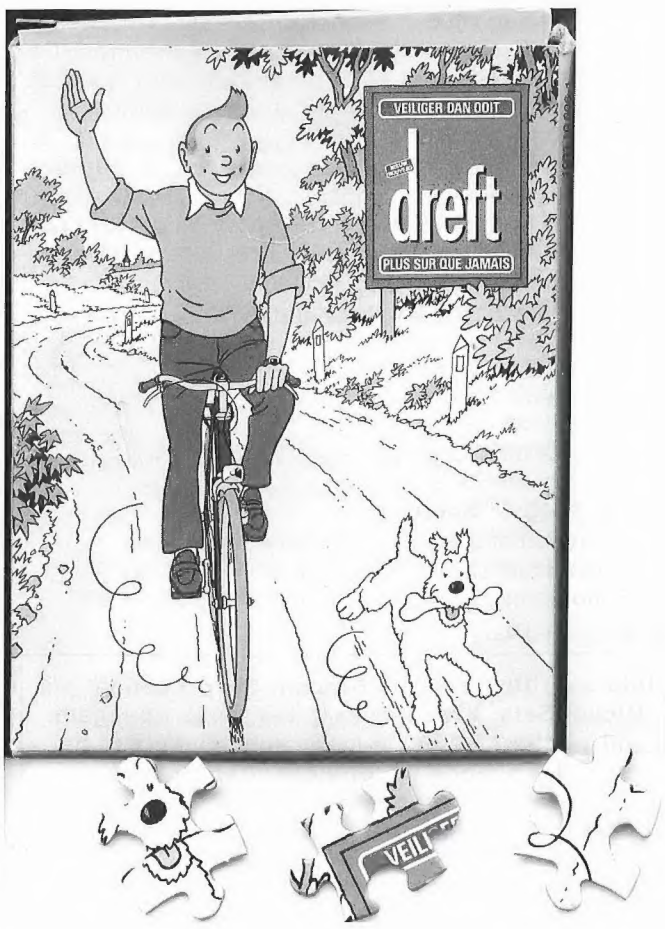

Alain Baran wil kwaliteit

In 1978 volgt Alain Baran de zieke secretaris van de Studio op. Baran blijkt een goede keuze en Hergé draagt in de loop van zijn laatste levensjaren de verantwoordelijkheid over de Studio en de beslissingen inzake merchandising meer en meer over aan Baran. Bij de dood van Hergé beheert de Studio de rechten van de afgeleide producten en de toekenning van de licenties aan Lombard. Vermits Fanny Remi-Vlamynck het vertrouwen in Baran behoudt - hij was door Hergé min of meer aangewezen als zijn geestelijke zoon - wordt hij de administratieve directeur van de Studio Hergé.
Na het opdoeken van de Studio worden eind 1986 twee vennootschappen opgericht : de Fondation Hergé, die als doel het behoud, de verspreiding en de promotie van het werk van Hergé heeft, en de BIL (Baran International Licencing). De BIL, geleid door Alain Baran, algemeen verantwoordelijke, en Jean-Manuel Duvivier, artistiek raadgever, beslist over de goedkeuring van de afgeleide producten. Jean-Claude Jouret komt de twee vervoegen. Jouret stond mee aan de wieg van *Les Amis de Hergé* en wordt in eerste instantie budgettair raadgever van de twee vennootschappen. Snel blijkt zijn interesse en kennis op het vlak van de afgeleide producten. Vermits zijn ideeën op dit vlak gelijklopend zijn met die van Baran (eerder opteren voor kwaliteit dan voor kwantiteit) wordt Jouret een belangrijk man binnen de BIL.
Uiteindelijk komt Nick Rodwell, een jonge Engelsman, die

Gratis Kuifjepuzzel in een doosje voor Dreft. Uit de jaren '70, de Lombard-periode : nieuwe tekening, waarschijnlijk Studiowerk.

sinds enkele jaren via Lombard afgeleide producten van Kuifje verkoopt in Engeland, bij Baran aankloppen. Baran is onder de indruk van Rodwells projecten en vooral van zijn overtuigingskracht. Vanaf dan organiseert het viertal elk trimester een seminarie om samen de lopende zaken te bespreken. Fanny Remi geeft hen het koosnaampje de *Tintin Boys.*

Weg met het weekblad Tintin

Baran vindt dat de inhoud van het weekblad *Tintin* in de jaren '80 niet meer overeenstemt met de figuur van Kuifje en laat Fanny Remi een vroegtijdig einde maken aan het contract. Hij is Raymond Leblanc immers niets verschuldigd. Het laatste nummer van Tintin verschijnt op 29 november 1988. Leblanc had - was het een voorgevoel? - al begin 1988 *Les éditions du Lombard* verkocht aan de rechts-katholieke Franse groep Ampère. Deze stelt Baran voor om een nieuw - educatief - weekblad op te starten, naar de ideeën van Hergé, een soort National Geographic voor kinderen : *Tintin reporter.* Daartoe richten ze samen *Yeti presse* op. Ampère heeft in deze firma de meerderheid en Baran investeert via een persoonlijke

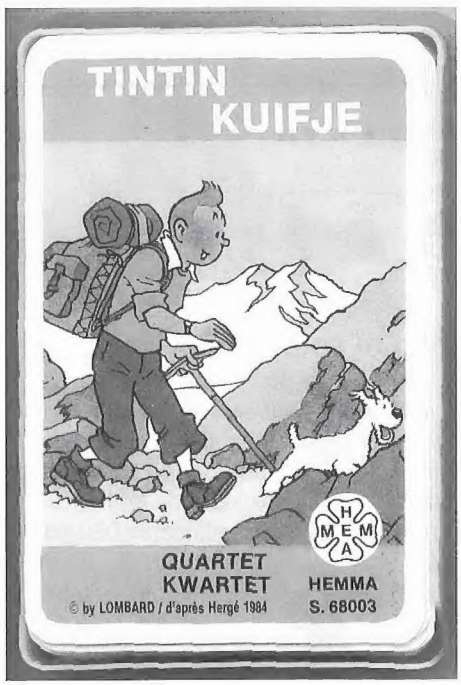

Kuifje kwartetspel, in de handel in 1984. De merchandising is dan nog steeds in handen van Lombard. Hiervoor werden nieuwe tekeningen gemaakt door Studio Hergé.

lening 10 miljoen om een blokkeringsminderheid te behouden. In de marge van Tintin reporter wordt de firma Tintin Licensing opgericht in januari 1989. Deze firma krijgt een contract van 20 jaar voor het beheer van de licenties in Europa en de Franstalige landen van *alle producten.* Alleen audiovisuele, papieren en multimedia-producten blijven eigendom van de BIL. Vermits Fanny Remi niet wil investeren is het opnieuw Alain Baran die persoonlijk investeert in Tintin Licensing en voor 76% eigenaar wordt. De overige 24% van de aandelen gaan naar Ampère, ter compensatie van de vroegtijdige beëindiging van het oude exploitatiecontract met Lombard. Nick Rodwell houdt zich ondertussen bezig met de uitbouw van de Kuifjewinkels via zijn firma Retail Limited. Het is in deze periode dat de merchandising een grote wijziging ondergaat : van gratis reclameprutsen in karton en papier gaat het naar slijtvaste borstbeelden van Pixi of Leblon-Delienne en de schitterende vliegende of rijdende tuigen die Hergé ontwierp, gemaakt door Aroutcheff. Mooie voorwerpen, wel niet goedkoop, maar er is blijkbaar een publiek voor.

Baran in de problemen

Zeven maanden na het verschijnen van het eerste nummer van Tintin reporter stopt het avontuur. Ampère dempt de put

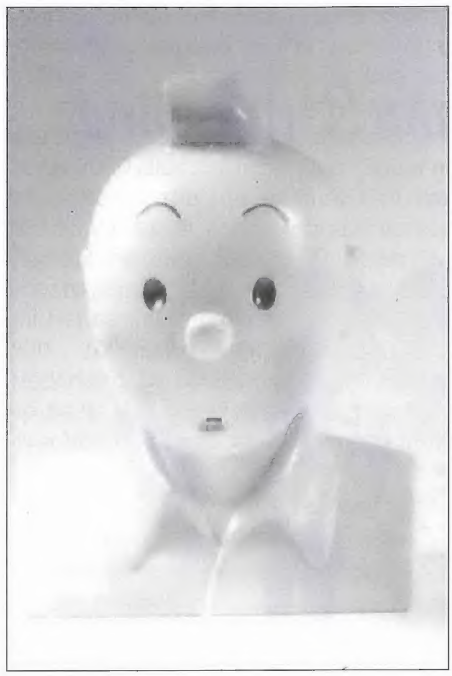

Vanaf 1988 wordt de Kuifje-merchandising onder impuls van Alain Baran exclusiever, duurzamer en bijgevolg ook duurder. Dit is geen speelgoed meer, het is bedoeld om op of in de kast te zetten : borstbeeld van Kuifje in kunsthars (Pixi, 1988, links) en Zonnebloem uit de Picaro's (Leblon-Delienne, 1988, onder).

van 130 miljoen, Baran is zijn 10 miljoen kwijt. Fanny Remi laat wat later een audit doen van alle activiteiten. Baran staat in de rode cijfers, in hoofdzaak door de participatie van 10 miljoen in Yeti presse. Eind 1990 verliest Fanny haar vertrouwen in Baran en schuift Nick Rodwell naar voren als nieuwe beheerder van de BIL. Om uit de schulden te raken, verkoopt Alain Baran Tintin licensing aan het Brusselse zakenkantoor Belficor. Zo houdt hij nog voldoende over voor een nieuwe start. Tintin is voor hem verleden tijd.

Moulinsart

Na het vertrek van Baran uit de BIL krijgt de firma, die het laatste woord heeft over de afgeleide Kuifjesproducten, een nieuwe naam : *Moulinsart.* Op dat moment zijn er dus twee firma's die elk een deel van de rechten op de Kuifjesproducten bezitten : Tintin Licensing en Moulinsart. Samen met Tintin Licensing heeft Belficor ook het duo Duvivier en Jouret overgenomen. De samenwerking met Rodwell loopt niet vlot, want hij keurt systematisch alle nieuwe projecten af. Tintin Licensing is geen lege doos, want er zijn opbrengsten uit de lopende contracten, o.a. met Pixi (vooral figuurtjes in lood), met Michel Aroutcheff (objecten in gelakt hout zoals de raket) en met Leblon-Delienne (beeldjes in kunsthars).

Maar door de merchandisingpolitiek van Baran en zijn Tintin Boys, kwaliteit boven kwantiteit, wordt er nog slechts samengewerkt met een tiental firma's, waarvan

(vervolg pagina 7)

6de Grote Stripveiling

© Buth/De Negende kunst

Op zaterdag 1 april te 13.00. u.
In het K.U.C.
Kortrijksepoortstraat 254
9000 Gent

Originele tekeningen, Vlaamse en Franse albums in eerste druk, curiosa, luxealbums...

Tegen storting van 100 Fr. op PC 000-1723172-64 ontvangt U de geïllustreerde veilingcatalogus

CASTO BVBA

Nederkouter 8 9000 Gent
09/225 41 25

Bezichtiging der loten:

Vrijdag 31 maart: 14.00 tot 18.00 u
Zaterdag 1 april: 10.00 tot 12.00 u

U kan nog steeds loten inbrengen voor onze volgende veilingen

TISTJEN DOP

strips en games

patersstraat 96 - 2300 turnhout
tel. 014 / 42.88.29
http://surf.to/tistjendop
e-mail: tistjen.dop@pandora.be

STRIPWINKEL

GOBELIJN

GOBELIJN

MECHELSESTRAAT 35
LEUVEN
TEL. 016 / 23.55.86

Open van 10 tot 13 uur en van 14 tot 18 uur, van maandag tot en met vrijdag. Zaterdag doorlopend geopend.

het merendeel artisanaal werkt en slechts een beperkte productie kan garanderen aan hoge prijzen. De tijd van de stickers en mosterdglazen is voorbij.

Kuifje op pantoffels

Baran laat echter nog een andere lucratieve erfenis na : het contract met Canal+ voor 39 Kuifjetekenfilms van 26 minuten. Rodwell had, na het zien van de pilootaflevering, uit naam van de Fondation vruchteloos geprobeerd om het project stop te zetten of te herleiden tot het simpelweg filmen van de prentjes uit de albums. Maar Fanny Remi werd overtuigd met het argument dat men de kinderen niet mocht vergeten.
Op 12 oktober 1991 brengt RTL TVI de eerste aflevering op het scherm. Het is in deze periode dat Canal + Tintin Licensing overneemt van Belficor. Gezien de grote investering, 400.000 dollar productiekost per film, wil Canal+ ook geld verdienen via afgeleide producten, waarbij kwantiteit primeert. Dat betekent *jackpot* : spoedig ligt Kuifje opnieuw in de supermarkt, waar zijn beeltenis bretellen, pantoffels, tandenborstels enz.. siert. Voor Jouret en Duvivier betekent deze overname ook het einde van hun Tintin-carière. Alleen de vierde musketier van de Tintin Boys, Nick Rodwell, blijft over. In 1994 wordt Fanny Remi - Vlamynck mevrouw Rodwell-Vlamynck.

Moulinsart neemt alles in handen

In de loop van maart 1995 koopt Moulinsart Tintin Licensing over van Canal+ (volgens Hugues Dayez voor een slordige 100 miljoen fr.). Canal+ had sinds de overname in 1991 niet stilgezeten : het aantal firma's die Kuifjesproducten konden maken onder licentie was van 20 op 70 gebracht, wat ongeveer 1.050 verschillende producten vertegenwoordigt. Serge Thirifayt, directeur van Moulinsart, motiveert de overname als volgt : "Moulinsart wil volledig toezicht over de kwaliteit van de producten verwerven, want die laat te wensen over". Er wordt ook gesnoeid in de licenties. Bij de overname van Tintin licensing waren er zeventig. Na een evaluatieperiode van 12 maanden wordt beslist om nog slechts met 10 verder te werken.

Rodwell wil de klant waar geven voor zijn geld : *good value for money*. Volgens de Franse krant *Le Figaro* heeft deze politiek voor een aanzienlijk verlies gezorgd bij Moulinsart : 1,3 miljoen FF verlies bij een omzet van 57 miljoen FF op jaarbasis. Eind 1999 vervielen alle licenties. Moulinsart neemt vanaf 2000 alles zelf in handen. Onder het motto : *exclusiviteit en concentratie* (de exclusiviteit van productie is voor Moulinsart en er komen minder verkoopspunten), lanceert Rodwell het idee *Espace Tintin* op 26 april 1999 voor een schare genodigden van verkopers van Kuifjesproducten. Hij wil het aantal verkoopspunten van 5.000 terugbrengen op 200 : 100 in Frankrijk, 70 in Belgie, 30 in Luxemburg en Nederland. De selectie uit de geïnteresseerden zal gebeuren op basis van kwaliteit (ze moeten een dossier voorleggen over hun verkooppunt) en van geografische spreiding.

Rodwell wil alleen tekeningen van Hergé

Rodwell werpt zich op als verdediger van het werk van Hergé. Onder het motto *respect voor de tekeningen, de lijnvoering en de kleuren*, verbiedt hij menige reproductie van Kuifje. Wanneer dit toch gebeurt zonder zijn toestemming, stuurt hij de rekening. Op 10 januari 1999 bestaat Kuifje 70 jaar. Moulinsart doet de journalisten een plezier door de toelating te geven om prentjes van Kuifje gratis af te drukken, normaal een dure grap. Zo betaalde de RTBF voor het tonen van Kuifjestekeningen in een uitzending 3.000BEF per prentje. Deze praktijk, een uitzondering in de stripwereld, choqueert pers en liefhebbers. Rodwell verklaart dit door het werk van Hergé te vergelijken met dat van Warhol of Magritte, waarvan de reproductierechten dikwijls heel hoog zijn. Elk prentje dat Hergé tekende, wordt nu beschouwd als een kunstwerk op zich. Onder Rodwells beleid worden de afgeleide producten dan ook uitsluitend gebaseerd op bestaande prentjes, die onaantastbaar zijn. Er mogen dus geen fragmenten toegevoegd of weggenomen worden. Vandaag, 17 jaar na het overlijden van Hergé, is er dus geen onderscheid meer tussen Kuifje in de albums en Kuifje in de afgeleide producten. Op dat vlak zijn de verantwoordelijken voor het oeuvre van Hergé dus beland bij het omgekeerde van Hergés oorspronkelijke principe. Maar blijft er hen wel een andere keuze over, als ze de liefhebbers vandaag nog Kuifjeproducten met Hergésignatuur willen aanbieden?

Bronnen:

Tintin & compagnies, Le panier de crabes aux pinces d'or in La libre entreprise, 23 juli 1994
Tintin Inc., Didier Pasamonik in Bachi-Bouzouk n°1, feb. 1999
Ce que Tintin ne savait pas, Olivier Rogeau in Le vif/ L'express, 29 oktober 1999
Tintin et les héritiers, Hugues Dayez, Editions Luc Pire, 1999
Tintin: droit d'inventaire et devoir de mémoire, Jean-Marc Vidal in BoDoï, november 1999

Foto's op deze pagina : het vliegtuig uit* De geheimzinnige ster *(Collectie Moulinsart lente/zomer 1999), het vlot uit* Cokes in voorraad, *de maanraket en de zweefscène uit* Raket naar de Maan *(Collectie Moulinsart herfst/winter 2000). De nieuwste collectie van Moulinsart staat in het teken van de 30ste verjaardag van de maanlanding, het thema werd verwerkt op bedlinnen, sokken, t-shirts, dassen, uurwerken, enz...

© HERGÉ/MOULINSART 2000

Sinds 1986, toen Stichting Hergé (Fondation Hergé) opgericht werd, is de wereld van Kuifje nooit meer dezelfde geweest. Fanny Rodwell, de weduwe van Hergé, is de erfgename van het gehele Hergé-impérium en tevens de belangrijkste aandeelhoudster van de Stichting en van NV Moulinsart [1]. Wanneer ze in 1994 hertrouwt met de Engelsman Nick Rodwell en hem het dagelijks beheer van de Stichting toevertrouwt, breken er voor de talrijke auteurs over het werk van Hergé moeilijke tijden aan. Nick Rodwell heeft de reputatie een beleid te voeren in de stijl van Disney, waarbij commercialiteit het vaak haalt van creativiteit en er geen ruimte meer blijft voor "hommages". Is dat zo? Vorig jaar spraken we daarover met Michel Deligne (zie BSM 67), die niet bepaald een groot voorstander is van Nick Rodwells beleid. Hoog tijd dus om ook de man zelf aan het woord te laten en hem tekst en uitleg te vragen over de werking van de Stichting. Het is een exclusief interview, en zelfs de eerste maal dat Nick Rodwell een Nederlandstalig blad te woord staat.

- Martin Floré -

Wat voorafging...

Ruim anderhalf jaar geleden schreef ik voor het jongerentijdschrift Graffiti Magazine (zaliger gedachtenis) een uitgebreid artikel over de plannen die de Stichting Hergé had met het nalatenschap van Kuifje en over de kritiek van enkele auteurs op het beleid van Nick Rodwell. Via een medewerker van Casterman kwam ik te weten dat de Stichting mijn artikel met belangstelling had gelezen en tevreden was over de correcte weergave van de feiten [2]. Een logisch vervolg leek mij Nick Rodwell zelf - de zo verguisde persoon - te ontmoeten, liefst te interviewen. Een eerste poging begin dit jaar ging niet door, maar een tweede aanvraag enkele weken geleden bleek de goede. Een telefoontje van Nick Rodwell zelf vormde de aanzet voor een afspraak op de kantoren van de Stichting.

Brussel, Avenue Louise

De inkomhal van de kantoren van de Stichting Hergé is nog altijd versierd met talrijke Kuifje-attributen. Aan een kapstok hangen twee wandelstokken, op een bank liggen twee bolhoeden en aan de muren hangen talrijke originele tekeningen, schetsen en onafgewerkte pagina's uit de ons zo bekende verhalen. Door een charmante assistente word ik naar een vroegere werkkamer van Hergé geleid, waar ik koffie krijg (uit een Kuifjeservies, uiteraard...). Eén blik in de kamer is voldoende om de hartslag op te voeren : aan de muur hangen de vier Warhol-potretten van Hergé en in een grote vitrinekast staan zowat alle boeken, naslagwerken, albums en catalogi die uitgebracht werden over Hergé en Kuifje. Dit is een kamer waarin menig verzamelaar met open mond zou staan. Net op het moment dat ik een aantal werken van dichtbij wil bekijken, komt een rijzige man de kamer binnen met uitgestoken hand : "Good morning, I'm Nick Rodwell". Meteen verontschuldigt hij zich uitgebreid voor de luttele minuten vertraging en in één adem geeft hij er ook de reden voor. Very British. Wanneer hij voorstelt om meteen van start te gaan en er aan toevoegt dat ik alles mag vragen wat ik wil, krijg ik het gevoel dat het charme-offensief van de Stichting aan het rollen gaat.

De verantwoordelijkheid

Momenteel bent u één van de belangrijkste personen bij de Stichting Hergé, met veel verantwoordelijkheid. Wat is precies uw taak?

Toen Hergé stierf in 1983 werd al snel duidelijk dat er geen enkele reden was om de studio te behouden.

Hergé's weduwe, Fanny, die nu mijn echtgenote is, vormde Studio Hergé om tot een Stichting Hergé enerzijds, en een commerciële onderneming, Moulinsart anderzijds. De taak van de stichting is het opzetten van tentoonstellingen en het werk van Hergé beschermen, beheren en catalogeren. Dat laatste is een enorm werk want we spreken hier over tienduizend tekeningen, schetsen, ontwerpen, brieven, foto's, knipsels,... kortom een gigantisch archief. De laatste jaren beginnen die oude knipsels en tekeningen te verpulveren en te verkleuren. We moeten dus een groot gedeelte van het archief op CD-rom zetten of fotograferen. We moeten daarbij ook vooruitzien. Het heeft geen zin om alles op microfiches te zetten, als binnen een jaar niemand een dergelijk procédé nog zal gebruiken. Om het kort samen te vatten: Stichting Hergé is een kleine stichting, die niet toegankelijk is voor het publiek en de media, met als voornaamste doel het enorme archief te catalogeren en tentoonstellingen op te zetten.

Wat is dan de taak van NV Moulinsart?

Moulinsart is zoals ik al zei een commerciële onderneming, die in het verleden licenties verkocht zoals Asterix, De Smurfen, Lucky Luke enz. Vandaag zijn we van dat principe afgestapt en nu zetten we de gekende Kuifjewinkels op. Het is onze bedoeling om tenminste één winkel te hebben in elke grote stad. Momenteel hebben we dergelijke winkels in België, Nederland, Luxemburg, Frankrijk en Zwitserland. Deze maand zullen we ongeveer een honderdtal winkels hebben in die landen. We doen twee collecties of thema's per jaar, en bij het uitbrengen van de tweede collectie dit jaar zullen we minstens tweehonderd verkooppunten hebben in die landen. Je moet er rekening mee houden dat we alles zelf ontwerpen en op punt zetten. Per land hebben we een aantal firma's die alles maken en daarna distribueren, maar wij houden de controle over alle producten die we ontwerpen. Mijn opdracht is om die beide instellingen op te volgen, beslissingen te nemen en toe te zien dat alles correct verloopt zoals afgesproken.

Het respect

Onlangs is Moulinsart ook een uitgeverij geworden.

Dat is een zeer goede vraag. Wij werken vandaag nog steeds met hetzelfde contract dat Hergé ondertekende met Casterman in 1942!

Het contract is anderhalve pagina lang en het getuigt nog van het wederzijds respect dat Casterman en Hergé voor elkaar hadden.

Nick Rodwell :

"Kuifje is geen publiek bezit"

Op een bepaald moment besloot de familie Casterman het uitgavebeleid van uitgeverij Casterman te wijzigen. Sindsdien werken bij Moulinsart vier mensen van Casterman en hebben we eigenlijk onze eigen kleine uitgeverij gecreëerd, *Editions Moulinsart*.

Casterman heeft nog altijd wereldwijd de rechten op de Kuifjesalbums. Al de rest, en dan spreek ik over catalogi, naslagwerken, jeugd- en kleuterboeken, studies, biografisch materiaal, dus alles behalve de Kuifjesalbums, zullen wij in de toekomst uitgeven. Omdat we een goede verstandhouding hebben met Uitgeverij Casterman, hebben we die verdeling voorgesteld en dat is zonder problemen aangenomen. Het bewijst nogmaals dat alles mogelijk is wanneer je respect heb voor elkaar. We werken nu samen met het nieuwe team bij Casterman, zonder het oude team aan de kant te schuiven.

Bij Editions Moulinsart verschenen onlangs nieuwe boeken. Hoe kiezen jullie de onderwerpen en de auteurs?

Moulinsart is daar totaal vrij in. Wij kiezen de auteurs in functie van het onderwerp waarover wij willen publiceren. Phillippe Goddin, die reeds een aantal boeken over het werk van Hergé heeft geschreven, houdt zich momenteel bezig met de

collectie *De geboorte van een oeuvre*, die als het volgens plan verloopt uit dertig delen zal bestaan [3]. Hij heeft zich teruggetrokken uit de groep van de Stichting Hergé, om zich volledig te wijden aan die collectie. Ik schat dat dit ruim tien jaar in beslag zal nemen.

De vraag blijft natuurlijk of momenteel niet alles gezegd en geschreven is over Hergé en zijn werk?
(denkt na) Mijn mening is je het moet blijven doen, zolang er nog interesse is voor dergelijke uitgaven.

De erfenis

Veel Kuifje- en Hergé-bewonderaars uiten als kritiek dat Hergé's oeuvre momenteel uitgebuit wordt. Het zou louter om het geld gaan.
Ik begrijp niet wat sommige mensen beweren. Hergé werkte en tekende omdat hij geld nodig had om te leven, net zoals u en ik. Hergé heeft nooit geld geweigerd, later heeft hij een aanzienlijke collectie moderne kunst verzameld. Dat was zijn leven. Hij heeft ontzettend hard gewerkt om te bereiken wat hij voor ogen had. Hergé was ook vooruitziend. Hij gaf toestemming aan derden om figuren uit zijn werk te gebruiken voor diverse commerciële doeleinden. Hergé was niet alleen een tekenaar maar ook een verteller van verhalen bedoeld voor kinderen.
De Kuifjesalbums waren in de eerste plaats kinderboeken. De albums zijn generaties lang doorgegeven, zodat het uiteindelijk klassieke werken geworden zijn.
Toen Hergé stierf, liet hij dus een gigantisch oeuvre na. In België en in alle andere landen zegt de wet dat een dergelijke nalatenschap beschermd is gedurende zeventig jaar. Het is de verantwoordelijkheid van Fanny Rodwell om te beslissen wat er mee gebeurt, en of dat nu een tentoonstelling is of de uitgave van diverse boeken, of het maken van merchandisingartikels, zij geeft uiteindelijk de toestemming. Het enige wat ze niet kan doen, is toestemming geven voor het maken van nieuwe Kuifjesalbums. Ze kan wel beslissen wat er gebeurt met de personages uit het werk van Hergé, maar nieuwe albums zijn uitgesloten.

Geld speelt geen rol

Ik heb nooit begrepen waarom sommige mensen zo gebrand zijn op hetgeen wij doen. Het zijn steeds dezelfde personen die ons bekritiseren, die zo geobsedeerd zijn door geld, en die een graantje willen meepikken van Hergé's werk. Voor ons speelt geld geen rol van betekenis. Voor ons is het belangrijk dat Hergé's creaties gerespecteerd worden. Ik ben ervan overtuigd - alhoewel ik Hergé nooit ontmoet heb - dat dit het doel was van zijn hele leven. Hergé heeft in zijn testament vermeld dat *niemand* de avonturen van zijn personages mag verderzetten. Dat was zijn wens. Hij heeft nooit gezegd of geschreven dat we zijn werk niet mogen *exploiteren*. Door mijn huwelijk met Fanny kan ik daarin een bevoorrechte maar ook controlerende rol spelen. Tot nu toe heeft zij nog altijd voldoende vertrouwen in wat ik doe. Als zij morgen tot de vaststelling komt dat ik de verkeerde richting uitga of dat ik de juiste persoon niet meer ben voor die job, dan heeft zij alle recht om mij te vervangen.

Boeken op de zwarte lijst

Er zijn in het verleden heel wat boeken uitgekomen zonder toestemming van de Stichting Hergé. Waarom verleende de Stichting geen toestemming?
Je spreekt hier over twee verschillende zaken : over boeken en over het recht op vrije meningsuiting. Over het laatste kunnen wij niet beslissen, laat staan het verbieden. Wanneer auteurs Hergé's werk willen gebruiken, dan moeten zij ons daarvoor toestemming vragen. Zopas verscheen een nieuw boek over Hergé [4]. De inhoud kunnen wij niet verbieden maar als de auteur illustraties wil gebruiken in zijn boek, dan moet hij toestemming vragen aan Moulinsart. Voor 90% van de aanvragen geven wij na onderzoek de toestemming. Wanneer je gebruik wil maken van illustraties moet je bepaalde rechten betalen, dat is nu eenmaal de wet.

De biografie van Harry Thompson is geschreven zonder medewerking van de Stichting. Hoe komt dat?
Ik ben blij dat je mij die vraag stelt. Toen ik jaren geleden vernam dat een uitgever Harry Thompson vroeg om een biografie te schrijven over Hergé, kreeg ik van Alain Baran [5] en Casterman de vraag of ik het manuscript wilde lezen, omdat het in eerste instantie in het Engels verscheen en ik van geboorte Engelsman ben. Toen ik het las *(kijkt verbaasd rond)* was ik geschokt. Dat boek was geschreven zonder enig respect voor Hergé! Bovendien was het boek zeer slecht gedocumenteerd. Ik suggereerde de mensen bij Casterman en de toenmalige Studio Hergé geen toestemming te geven voor het gebruik van illustraties, wat ze ook niet gedaan hebben. Harry Thompson - die ondertussen een belangrijke

BBC producer is geworden en met wie ik trouwens op dezelfde school heb gezeten - besloot het boek toch te schrijven en uit te geven. Toen het boek verscheen en ik de definitieve versie las, vond ik meer dan 130 fouten! Het was verschrikkelijk. Thompson had het boek van Numa Sadoul genomen, *Entretiens avec Hergé*, plus het boek van Benoît Peeters, *De wereld van Hergé* en dat op zijn manier gebracht. Het boek was een succes om de eenvoudige reden dat tot dan toe geen enkel boek over Hergé verschenen was in de Engelse taal. De enige foto's die er in staan, zijn foto's waarvan de rechten bij de fotograaf liggen. Daaraan kunnen wij niets doen. Dat is de juiste toedracht over de uitgave van dat boek. Verder wil ik daar niets aan toevoegen.

Van Opstal

Een ander boek, dat nagenoeg unaniem geprezen werd, is *Essay Rg*, van de Nederlandse graficus Huib Van Opstal. Ook dit boek is zonder medewerking van Stichting Hergé uitgegeven.

Extraordinary book! Really an extraordinary book. Wij zijn vooral teleurgesteld dat hij ons niet op de hoogte heeft gehouden van zijn plannen. Ik heb het boek voor het eerst gezien toen ik met Fanny voorbij een boekenwinkel wandelde in de buurt van de Grote Markt in Brussel. We stonden als het ware aan de grond genageld. Het is één van de meest interessante boeken over Hergé. Alleen is de Franse uitgave van het boek zeer slecht vertaald. Maar het is nog steeds een fascinerend boek, al blijven we teleurgesteld dat hij ons niet op de hoogte heeft gehouden van zijn plannen.

Volgens zijn eigen verklaring heeft hij er vijftien jaar aan gewerkt.

Dat heeft hij mij ook verteld, maar hij zei er direct bij dat het geen vijftien jaar aan één stuk was. Het is maar hoe je het uitlegt (lacht). Ik heb al een paar keer met Van Opstal gesproken, en we zien wel wat het wordt in de toekomst.

Het boek werd ook vertaald in het Frans, maar men zegt dat jullie die oplage uit de handel wilden nemen en vernietigen. Terwijl u het nu zelf een standaardwerk over het leven en het werk van Hergé noemt.

Er is een verschil tussen de Belgische en Nederlandse wetgeving. Toen het gepubliceerd werd in Nederland, voor de Nederlandse markt, was de Nederlandse wetgeving van kracht. Het was onvermijdelijk dat er ook exemplaren in Vlaanderen verdeeld en verkocht werden. Toen het vertaald en uitgegeven werd in België door Lefranq -die intussen bankroet is *(lacht)* - was een andere wetgeving van kracht. Volgens de Belgische wetgeving moet hij toestemming vragen voor het gebruik van illustraties en tekeningen. Wij hebben niets tegen het boek maar wel tegen het onwettelijk gebruik van illustraties.

De juridische raadgevers van beide partijen hebben overlegd, en de uiteindelijke oplossing is dat er niets zal gebeuren. Het zijn vooral de media die er een heisa van gemaakt hebben die tot niets heeft geleid.

De zaak Assouline

Dan is er de lijvige biografie van Pierre Assouline [6]. Het boek is geschreven in opdracht van de Stichting Hergé en de auteur zou als eerste toestemming hebben gekregen om de archieven te raadplegen. Ik heb de biografie ondertussen tweemaal gelezen en ik heb het gevoel dat dit geen definitieve biografie is. Er blijven veel vragen onbeantwoord en sommige bronnen van de auteur zijn zeer twijfelachtig. De kans voor een definitieve biografie was er, maar die is volgens mij niet benut.

(kijkt mij strak aan) Ik zie dat je je huiswerk zeer goed heb gemaakt. Het leven van Hergé zal altijd meer vragen dan antwoorden opleveren. De vragen over zijn oorlogsperiode komen steeds terug, zijn houding tegenover kleurlingen blijft voor velen betwistbaar... Kortom, heel veel vragen blijven nog steeds onbeantwoord. Het hoofddoel van de Stichting Hergé is altijd geweest de naam van Hergé en zijn werk te beschermen en te promoten. Eén van onze raadgevers opperde het idee om het archief bij wijze van uitzondering open te stellen voor een onafhankelijke schrijver. Philippe Goddin en Bernard Tordeur [7] vertelden mij dat de biografie van Georges Simenon door Assouline net verschenen was. Waarom zouden we het niet aan Assouline voorstellen? We hebben Assouline gecontacteerd en hij was onmiddellijk bereid het te doen. We stelden het hele archief ter beschikking, met de uitdrukkelijke wens dat hij zeer nauwkeurig de oorlogsperiode zou bestuderen omdat daar

documenten en gegevens lagen die nog nooit openbaar zijn gemaakt. Ik wil benadrukken dat dit nooit eerder was gebeurd. Pierre Assouline hebben we *carte blanche* gegeven. Wij hebben hem niets betaald en Assouline heeft ons ook niets moeten betalen! Ik had en heb nog steeds een zeer goede relatie met Pierre Assouline en met zijn vrouw, die een Engelse is. Mijn vertrouwen in hem was dus groot. Toen het boek -waar hij bijna twee en een half jaar aan gewerkt had- verscheen, had ik persoonlijk het gevoel dat hij niet erg van Hergé hield. Je kan dit merken aan de opmerkingen die hij geschreven heeft over bepaalde periodes van het leven van Hergé. Het waren echt vreemde opmerkingen. Toen de eerste druk uit was - in het Frans - waren we alles behalve opgetogen. We hebben Assouline opnieuw gecontacteerd en hem verteld dat bepaalde stukken in zijn boek totaal onjuist waren. Voor een aantal beweringen had hij zelfs geen bewijs. We hebben hem een lijst gegeven met opmerkingen waar we bezwaren tegen hadden. Voor de pocketversie, de tweede druk in het Frans, heeft hij een aantal verbeteringen aangebracht, omdat hij akkoord ging met onze opmerkingen [8]. De biografie van Assouline blijft tot op vandaag de enige biografie over Hergé. Maar ik denk dat het boek teveel ingaat op het werk van Hergé en veel minder op de mens Hergé. Het is de eerste biografie, maar zeker niet de laatste.

Het is dus geen officiële biografie?
Neen, het is geen officiële biografie, voor mij is het gewoon "een" biografie. Het is pas officieel als de erfgenamen iemand vragen om een biografie te schrijven, en hem daar ook voor betalen.

De recensies in de Franse pers waren lovend, maar toen de Nederlandse vertaling verscheen, heb ik bijna geen goede kritieken gelezen. Voor vele Nederlandstalige critici bevatte het boek in vergelijking met dat van Van Opstal weinig nieuws.
Dat is best mogelijk. Ik denk dat het ook te maken heeft met de barrière die er is tussen de Franse en Nederlandse taal.

Een nieuwe biografie?

Het is ook geen boek dat makkelijk leest. Er staan weinig foto's en illustraties in. Nochtans hebben jullie voor Assouline de archieven geopend.
Die opmerking is terecht. Misschien moeten we daarmee rekening houden bij een nieuwe biografie.

Zijn er dan plannen?
Ik hoop dat de volgende biografie over Hergé een officiële biografie zal zijn, en dat die geschreven zal worden door Philippe Goddin. Hij weet door zijn jaren werk hier, meer dan wie dan ook, wie Hergé werkelijk was. We hebben met hem daarover al gepraat maar het probleem is dat hij het momenteel zo druk heeft met de collectie *Geboorte van een oeuvre*, dat hij er eigenlijk geen tijd voor heeft. Ik zou zeer verheugd zijn als hij tussendoor toch de biografie zou willen schrijven.

De encyclopedische collectie

Het is al aangehaald : Philippe Goddin houdt zich momenteel bezig met die collectie, mogen we daar al iets meer over weten?
(aarzelend) Het zal een collectie zijn die uit verschillende volumes zal bestaan, en als alles volgens plan verloopt, zal het eerste deel binnenkort verschijnen. Het is voor Goddin een enorme taak, misschien wel een levenswerk. De collectie zelf zal niet te vergelijken zijn met andere werken. Het zal ons grootste project tot nu toe zijn.

De Kuifjewinkels

De Kuifjewinkels in enkele grote wereldsteden zijn een recent fenomeen. Hoe komt zo'n winkel tot stand?
Er zijn op dit ogenblik wereldwijd tien winkels. Ik moet eerlijk toegeven dat de winkels niet naar wens lopen, niet zoals we gepland hadden. Vier van de winkels zijn een succes. We zoeken nog naar een juiste formule om de overige winkels te verbeteren. Daarom denken we aan de *Espace Tintin*, een Kuifjeafdeling in een bestaande winkel, omdat die flexibeler zullen zijn. De bestaande Kuifjewinkels kosten ons zeer veel geld en ik denk dat de meeste winkels niet rendabel zijn. Met de formule van de Espace Tintin zullen we veel sneller en beter kunnen werken en zal het zowel voor ons als voor de uitbater een goede regeling zijn.

Is het van belang in welke stad iemand een winkel wil openen?
In zekere mate wel, je moet dit stad per stad bekijken. Meestal komt de vraag van derden die in hun stad een Kuifje winkel willen openen en samen onderzoeken we de mogelijkheid ervan. Natuurlijk spelen heelwat factoren hierin een rol.

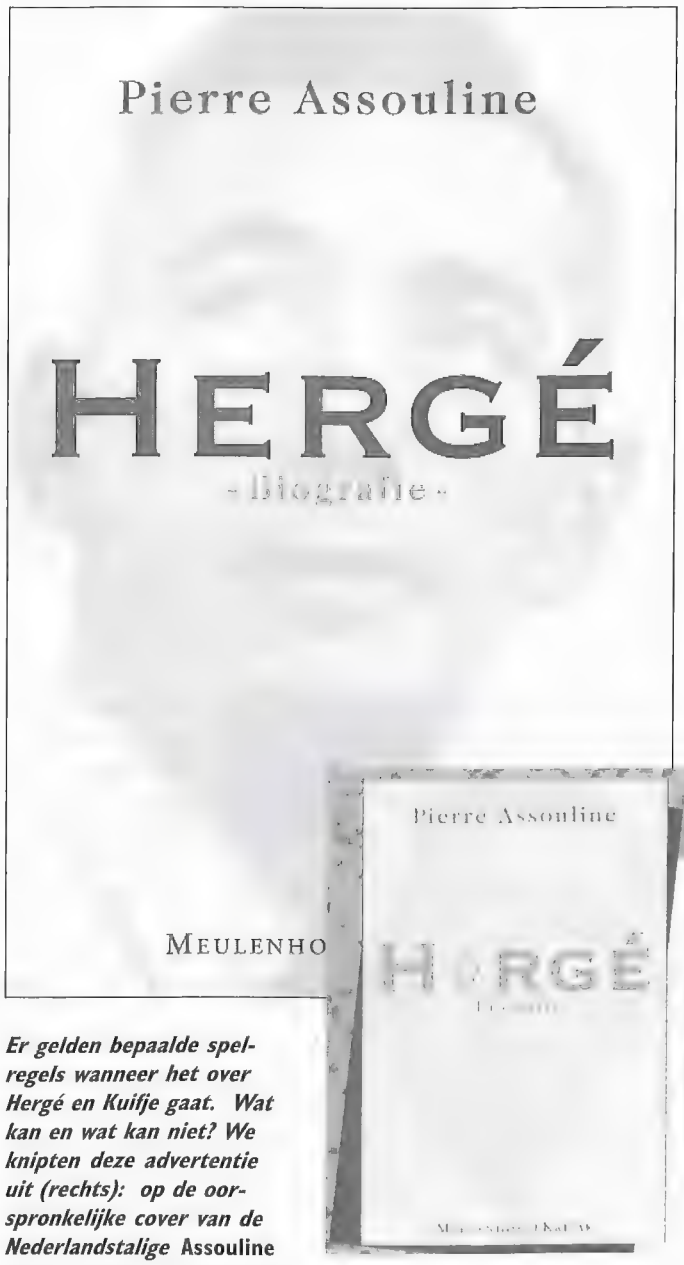

Er gelden bepaalde spelregels wanneer het over Hergé en Kuifje gaat. Wat kan en wat kan niet? We knipten deze advertentie uit (rechts): op de oorspronkelijke cover van de Nederlandstalige* Assouline *was de eerste "E" van Hergé vervangen door het hoofd van Kuifje. Er waren zelfs al covers gedrukt. Maar in de winkel is die versie nooit te zien geweest...

Het Hergé-museum

Hoe zit het met de plannen voor een Hergé-museum?
Dat is de droom van mijn vrouw. Momenteel hebben we het materiaal om een museum te realiseren. Hergé heeft nooit wat gezegd over een museum maar het is de wens van Fanny om dat te creëeren als eerbetoon aan haar overleden man. We zijn in onderhandeling met burgemeester de Donnéa van Brussel om de beste bouwplaats te vinden voor het museum. Het zal een groot aantal mensen aantrekken, dus hebben we er alle belang bij om een goede locatie te vinden. Ik heb er goede hoop op dat we het kunnen realiseren al zal het ons veel kosten, zowel qua infrastructuur, mensen als tijd.

Is het Hergé-museum één van de redenen voor de aankoop van de collectie van Stéphane Steeman?
Neen, daar heeft het niets mee te maken. Wij hebben een vertrouwelijke overeenkomst gesloten met Stéphane Steeman [9]. Hij had bepaalde waardevolle collecties zoals de complete jaargangen van *Le Petit Vingtième, Le Soir,* enz. Hij wilde ook een soort van mini-museum creëeren met zijn collectie. Mijn vrouw wilde een groter museum bouwen dat voor iedereen toegankelijk zou zijn. Voor onze plannen hadden we de collectie van Stéphane Steeman niet nodig. Steeman wordt er ook niet jonger op en zijn wens was dat zijn collectie niet verdeeld zou worden. Wij hebben hem die zekerheid gegeven, precies door zijn collectie te kopen. Voordien hadden we 90% van alles wat Hergé gemaakt had. Met de collectie van Stéphane Steeman erbij hebben we 95%. We hadden zijn collectie dus niet echt nodig om ons museum te bouwen. Ik wil de vergelijking maken met de diverse Picasso-musea in de wereld. Ik denk dat er een vijftal zijn en ik heb er vier bezocht, o.a. in Japan, Barcelona en Frankrijk. Die musea zijn nodig omdat er zoveel materiaal beschikbaar is van Picasso, dat het niet in één plaats kan ondergebracht worden. Met het enorme archief van Hergé, dat over een tijdspanne loopt van zestig jaar, zitten we met iets vergelijkbaars. Het is onze bedoeling om alles wat we hebben toch in één gebouw onder te brengen. Dat is de hoofdreden om een Hergé -museum te bouwen. Het is momenteel één van onze grote uitdagingen.

Het Hergé Genootschap

Vorig jaar werd het Nederlandse Hergé Genootschap opgericht, een vereniging die Hergé en zijn werk duidelijk geen schade wil berokkenen. Ik weet dat er tussen de mensen van het HG en Moulinsart enig meningsverschil was over de oprichtingsvoorwaarden. Moulinsart wilde vooraf inzage in alle artikels, wat het HG tot nu toe weigerde omdat ze het recht op vrije meningsuiting inroepen. De Nederlandse wet is daarin duidelijk. Wat is uw standpunt momenteel in deze discussie?

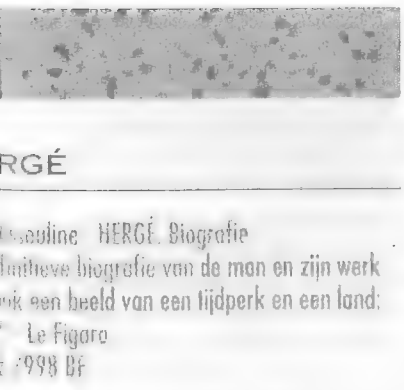
RGÉ
auline HERGÉ. Biografie
ntieve biografie van de man en zijn werk
k een beeld van een tijdperk en een land.
Le Figaro
998 Bf

Er zijn toch enkele problemen die nog niet zijn opgelost. Ik heb enkele mensen van het HG een tijdje terug ontmoet tijdens de Stripdagen in Den Bosch en we hebben kort met elkaar gesproken. Er is inderdaad het probleem van de Nederlandse wetgeving maar daarnaast blijven er ons nog tal van problemen die moeten besproken en opgelost worden. De vraag is niet of ze goed en mooi werk afleveren in hun publicaties, maar wel of ze correct zijn in hun doelstellingen én of ze het wederzijds respect handhaven. Indien we tot een overeenkomst komen, moeten zowel het HG als *Les Amis de Hergé* [10] daarin een rol spelen. Ze moeten met elkaar informatie en plannen uitwisselen. Het is niet hun rol om kritiek te leveren op de merchandisingprodukten, noch op de werking van de Stichting Hergé. Beiden mogen geen politieke en kritische rol gaan spelen. Eén van onze standpunten is dat, wanneer het HG illustraties of tekeningen gebruikt in hun ledenblad, ze daarvoor toestemming moeten vragen. Dan toon je respect voor Hergé en voor de mensen die zijn werk behartigen. Als de oprichters van het HG of LAdH hun vereniging *"De vrienden van de Strip"* hadden genoemd, dan zou het mij niets uitmaken wat zij zouden schrijven. Maar ze hebben zich "De vrienden van *Hergé*" genoemd en "Het *Hergé* Genootschap", dus zouden ze met de Stichting Hergé moeten samenwerken. Als het HG en LAdH dat niet doen, dan hebben ze allebei geen respect voor de Stichting Hergé, geen respect voor Hergé's vrouw, en geen respect voor Hergé zelf. Wij willen niet dat personen Hergé's naam gebruiken als ze niet willen aanvaarden dat Hergé alles heeft nagelaten aan zijn vrouw, die de Stichting Hergé heeft opgericht om hem te vertegenwoordigen. Zo simpel is dat.

Maar de Nederlandse wetgeving denkt daar anders over.
Nederlandse wetgeving en Nederlandse mentaliteit zijn twee verschillende dingen. Hergé was een Belg, en wij hebben hen niet gevraagd om wat dan ook op te richten. Zij hebben iets opgericht dus zouden ze op het minst toestemming moeten gevraagd hebben en respect hebben voor wat wij doen en vragen.

Toen ik met een paar mensen van het HG sprak, vertelden ze me dat ze openstaan voor elk gesprek over welk probleem dan ook.
Ik hoop dat we in de toekomst met het HG tot een overeenkomst kunnen komen. Wij zijn van mening dat wij hen toestemming moeten geven en niet omgekeerd. Dat is het probleem! [11]

Exit les amis de Hergé

Hét grote struikelblok van auteurs en verenigingen is niet zozeer het vragen van toestemming om één of meer illustratie(s) te gebruiken, maar wel dat ze daarvoor moeten betalen, in bepaalde gevallen zelfs grote sommen. Ofwel krijgen ze nadien de rekening gepresenteerd. Dat is meteen ook de essentie van de kritiek op de Stichting Hergé en Moulinsart waarover ik eerder sprak : dat het steeds om geldkwesties gaat.
Wij hebben tot voor korte tijd Les Amis de Hergé gesponsord, omdat wij van mening waren dat ze samen met ons Hergé's werk promoten. We zaten tot voor kort op dezelfde golflengte en hadden geen problemen met elkaar. Ik begrijp dus niet dat zij en anderen telkens stellen dat ze altijd moeten betalen voor afbeeldingen. Elke aanvraag voor het gebruik van illustraties is verschillend. Een schoolkrantje is niet hetzelfde als een tijdschrift, of een affiche, of een website op internet. Je doet een aanvraag bij ons, en wij leggen uit wat we kunnen toestaan en wat niet. Dat is een regel die voor iedereen geldt. Als je een nummer van Brel of een tekening van Margritte wil gebruiken dan mag je dit ook niet zomaar doen. Er zijn nu eenmaal regels die je moet respecteren. Daar kan toch geen probleem over zijn? In het geval van LAdH kost het ons geld om hen te helpen en kost het hen niets om iets te publiceren, omdat wij kwalitatieve afbeeldingen leveren. Wij hadden een

contract met LAdH voor hun magazine en ze hebben niets nageleefd van wat ze beloofd en getekend hadden. Wij hebben nu onze samenwerking verbroken, omdat ze ons niets meer tonen van wat ze willen publiceren en ons niet meer op de hoogte houden van hun plannen.

Betekent dit dat jullie zich distantiëren van Les Amis de Hergé?

Wij beschermen Hergé's werk maar ook onze rechten. Wij hadden problemen met het magazine van LAdH en de gebruikte illustraties. Wij hebben dan een samenwerkingscontract voor twee jaar gemaakt, voor het magazine dan wel. Het resultaat is dat ze niets gerespecteerd hebben. We hebben het contract niet verbroken, maar we zullen het niet meer verlengen. Van onze kant hebben we altijd onze beloftes gehouden. LAdH niet! Ik en de Stichting Hergé willen onze kostbare tijd niet verspillen aan mensen die niet naar ons luisteren of onze overeenkomsten niet naleven. Het komt altijd op hetzelfde neer. Als je praat met dergelijke mensen dan komen ze met het argument van : *"ja maar, het is de schuld van die persoon, maar hij heeft ons nu verlaten"*. Zo kan je nog jaren doorgaan *(lacht)*.

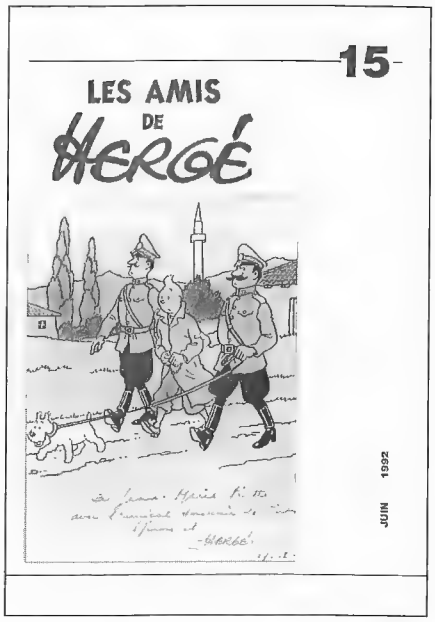

Geen nieuwe avonturen

Als iedereen de wet naleeft, zullen er geen nieuwe albums gemaakt worden van Kuifje tot 70 jaar na de dood van Hergé. Toch duiken er regelmatig -meestal illegaal- albums op met nieuwe verhalen van Kuifje. Een opmerkelijk verhaaltje verscheen vorig jaar als bijlage in *Le Monde* (zie BSM 70). In het boekje dankte de auteur de Stichting Hergé voor de toestemming en medewerking.

Het is te ingewikkeld om precies uit te leggen hoe de zaak in elkaar zit. We hadden een goed contact met Le Monde toen ze dit project voorstelden. Het probleem was dat ze ons de definitieve versie ter inzage gaven, 24 uur voor de verschijning ervan. Daar waren wij niet zo opgetogen over. Nu, het resultaat is niet slecht, maar ik hoop van harte dat het bij de vele verzamelaars geen plaats krijgt naast de officiële Kuifjesalbums. Persoonlijk zie ik er het nut niet van in om iets dergelijks te maken. Ik had er geen interesse voor. Het verhaaltje zelf is weinig creatief en ik kan het bij manier van spreken zelf ook tekenen. Maar het klopt inderdaad dat er *géén* nieuwe albums van Kuifje zullen gemaakt worden tot 70 jaar na de dood van Hergé. Dat was nu eenmaal zijn wens en Fanny zal dat zolang als ze kan respecteren. De Stichting Hergé is hier gehuisvest in Brussel en wij zijn wereldwijd verantwoordelijk voor Kuifje. Maar wat er vandaag gebeurt in Istanboel kunnen wij niet weten. Zodra we het weten, grijpen we in en we kunnen zeer hard zijn in onze acties. Het kan een tijd duren, maar vroeg of laat komen we het toch te weten.

Bekend of berucht?

Tot slot : u heeft geen al te beste reputatie opgebouwd in de stripwereld. Velen hebben bedenkingen bij alles wat u doet "uit respect voor Hergé". Stoort het u dat uw naam voor sommigen een negatieve bijklank heeft en dat uw beslissingen niet in goede aarde vallen?

(lacht) Mijn voorganger, Alain Baran, had ook geen al te beste reputatie. Ik lig er eerlijk gezegd niet wakker van. De persoon die ooit mijn job zal overnemen zal ook geen goede reputatie hebben. Ik heb een grote verantwoordelijkheid en die neem ik nog altijd, met het volste vertrouwen van mijn vrouw. Wanneer ik beslissingen neem zullen er altijd voor- en tegenstanders zijn. Daar moet je mee leren leven.

Voetnoten

(1) Fanny Rodwell is de erfgename van de complete nalatenschap van Hergé, ze is tevens voor 99% eigenaar van N.V. Moulinsart.

(2) Graffiti Magazine, jrg. 16, nr. 130 - maart 1998.

(3) Philippe Goddin was tot voor korte tijd secretaris-generaal bij de Stichting Hergé. Hij is auteur van een aantal standaardwerken over Hergé en zijn oeuvre.

(4) De dag na het interview verscheen officieel *Hergé et les Héritiers* (Hugues Dayez, Ed. Luc Pire-1999). Waarschijnlijk bedoelt Nick Rodwell dit boek, dat onder andere ingaat op de wijze waarop de erfenis van Hergé beheerd wordt.

(5) Alain Baran was tot bij de dood van Hergé zijn privésecretaris. Na de dood van Hergé stichtte hij Baran International Licensing, die de eerste merchandisingartikelen rond Hergé en Kuifje exploiteerde en zodoende de voorloper was van Moulinsart. Bij de oprichting van de Stichting Hergé heeft Fanny Rodwell alle aandelen van BIL opgekocht en zo Moulinsart opgericht.

(6) Pierre Assouline is directeur van het gezaghebbende Franse literaire tijdschrift *Lire*, en medewerker aan RTL. Hij is ook auteur van enkele goed ontvangen biografieën over Simenon en Gallimard.

(7) Bernard Tordeur is na Rodwell de belangrijkste persoon bij de Stichting Hergé.

(8) De Nederlandse vertaling van de biografie is uitgekomen tussen de eerste en tweede druk van de Franse versie. De veranderingen zijn dus hoogstwaarschijnlijk niet opgenomen in de eerste Nederlandse druk.

(9) Twee jaar geleden raakte bekend dat Stéphane Steeman zijn volledige (?) collectie verkocht aan de Stichting Hergé voor 30.OOO.OOO BEF. Het leverde Steeman enorme kritiek op, niet alleen vanwege Les Amis de Hergé, maar ook vanwege talrijke Hergé -en Kuifje auteurs. Vooral Benoît Peeters was in een persbericht bijzonder scherp over de wijze waarop dit gebeurde.

(10) Les Amis de Hergé, de Franstalige vereniging van Hergé 's vrienden, werd opgericht in 1985 onder impuls van Stéphane Steeman.

(11) Het Hergé Genootschap liet ons in een schrijven weten dat ze "niet de behoefte hebben aan enig meningsverschil met Moulinsart". De belangen van het HG en Moulinsart lopen immers parallel, en ze zien uit naar een lange en vruchtbare samenwerking. Wel zeggen ze erbij dat "in België en Frankrijk rechters meer de neiging hebben om puur formele, juridische regels te hanteren, terwijl de Nederlandse rechtspraak meer oog heeft voor nuances". (brief ged. november 1999). Net voor het ter perse gaan, hadden we nog contact met het Hergé Genootschap. Momenteel zijn er nog geen concrete afspraken tussen het Genootschap en Moulinsart.

(met dank aan Peter Horemans)

Hergé's speelgoed

Door de jaren heen is het aanbod van Kuifjemerchandising - de liefhebber spreekt meestal van « curiosa » - ronduit gigantisch geworden. Van de eerste herdenkingspostkaart voor de terugkeer van Tintin uit Rusland uit 1930, tot de laatste loden Pixi-figuurtjes, 3D-beeldjes van Leblon-Delienne en het gamma Kuifjemode van Moulinsart uit 1999, heeft de merchandising van Kuifje een hele evolutie meegemaakt. Soms wordt wat oud en echt zeldzaam is niet altijd naar waarde geschat en verzameld. Daarentegen wordt tegenwoordig voor recentere items, die nooit het verzamelaarscircuit hebben verlaten, vaak waanzinnige prijzen geboden. Nochtans dateren de mooiste en boeiendste curiosa uit de jaren '30 tot '60, toen Hergé zelf het concept van de afgeleide producten bepaalde. Ziehier enkele aanraders uit de waaier hebbedingetjes uit die periode.

- Philippe Mouvet -

Het prille begin

Kuifje verschijnt in Le Petit XXe. Het blad biedt je een Petit XXe -speld (1936) en een kalender (1938) aan [1], alsook vanaf 1930 enkele herdenkingspostkaarten voor de terugkeer van onze helden uit verre streken (Rusland, Congo,... ?). Ook te koop in 1934 : een houten Bobbie op wieltjes [2]. Onvindbaar! (zie BSM 63). Nog in 1938 verschijnt een bouwdoos met de plannen van het schaalmodel Stratonef H-22 (Jo Suus en Jokko). Door het verschijnen van Tintin en Kuifje in de oorlogskranten Le Soir en Het Laatste Nieuws, wordt de strip ook beter verspreid. Hergé is op dat ogenblik op zijn grafisch hoogtepunt. De curiosa uit die periode zijn prachtig. In 1940 zijn 4 lichtgevende badges (speldjes) te koop met silhouetten van Kuifje, Bobbie, Quick en Flupke. In 1942 verschijnt een bouwdoos met de plannen van de Eenhoorn (in 1957 is er ook de bouwdoos van de Kuifje-vlieger en in 1954 de 4 gelithografeerde knutselplaten van L'Artiste Amateur). In 1949 biedt Bemelmans zijn Kuifje en Bobbie-beeldje via het weekblad aan [3]. Reeds in de jaren '50 werden hiervan plaasteren kopies gemaakt en sinds enkele jaren circuleren kopies in polyester. De originele beeldjes zijn quasi onvindbaar.

De toppers

Vanaf midden jaren '40 ontstaat het Kuifjesspeelgoed dat legendarisch geworden is. Wat zijn tegenwoordig de meest geliefde items uit deze periode?

- Postkaarten -

De eerste reeks van 25 sneeuwkaarten [4] verschijnt in 1942, aangevult met 16 Casterman-kaarten vanaf 1951, waarvan de 5 hertekende sneeuwkaarten de oudsten en zeldzaamsten zijn).

- Puzzels -

In 1943 verschijnt een reeks van 12 puzzels van de kartonnagefabriek Dubreucq met originele illustraties [5]; het zijn kartonnen puzzels (60 of 155 stukken) verkocht in een kartonnen doos met een speciaal dekselontwerp in kleur, met in het centrum van de tekening de puzzel in zwart-wit ; bekend zijn : één puzzel van *Congo*, *Amerika*, *Sigaren*, *Lotus*, *Oor*, *Zwarte Rotsen*, *Scepter*, *Krab*, twee van de *Ster* en twee van de *Eenhoorn* .

In de jaren '50 komen er 3 kartonnen en 10 houten puzzels als premies voor de Kuifjesbons. Van deze 13 prenten zijn er 8 opnieuw gebruikte Dubreucq-illustraties en 5 nieuwe, meestal in een rode kartonnen doos met opgeplakte kleurenplaat. Kartonnen puzzels [6]: *N°1 : Congo , N°2 : Ster , N°3 : Oor.* Er bestaat een presentatievariante van N°1 en 2 voor de Franse *Cheque Tintin* [7]

Houten puzzels : één puzzel van *De 7 kristallen bollen* (originele tekening, en meteen de zeldzaamste!); *Ster* (watervliegtuig, erg zeldzaam); *Lotus*; *Mannen op de maan* (orig. tekening) ; *Rackham* (orig. tekening) ; *Amerika* ; *Zonnetempel* (originele tekening) ; *Tibet* (originele tekening); en tenslotte twéé puzzels van de *Eenhoorn,* waarvan het piratengevecht op het dek erg zeldzaam is [8].

In de jaren '60 worden acht kartonnen puzzels uitgegeven voor de Kuifjesbons in een nieuwe presentatie : de puzzel zit - gelegd - in een plasticzak. Er is telkens één puzzel van : *Tibet* (Tchang!) erg zeldzaam [9], *Zwarte rotsen*, *Mannen op de maan* , *Vlucht 714* , en tenslotte twee puzzels van de *Zonnetempel,* waarvan één opnieuw gebruikte illustratie en van de *Juwelen,* waarvan die met de trapscène [10] erg moeilijk is. Zeven originele tekeningen dus, één opnieuw gebruikte.

Eén van de zeldzaamste Kuifjepuzzels is allicht de grote kartonnen *Zaak Zonnebloem* -puzzel uit Frankrijk (jaren '50), met de achtervolging op het marktplein [11]. De doos waarin de gemaakte puzzel past, bestaat in verschillende kleuren. De latere puzzelreeksen worden minder fanatiek verzameld.

- Blokkendozen -

In 1943 wordt één model door Dubreucq uitgegeven met 6 originele illustraties : kartonnen (!) blokjes, 5 losse prentjes in de doos en 1 opgekleefd op het deksel [12]. De kleur van de doos verschilt naargelang de opgekleefde prent. Hééééél zeldzaam.

Vanaf 1955 komen er 2 blokkendozen met houten blokjes voor de **Kuifjesbons,** in totaal 12 prentjes waarvan slechts 2 nieuwe illustraties [13]. De herbruikte Dubreucq-illustraties werden in de breedte iets meer uitgewerkt.

Doos 1 heeft meerdere varianten : drie kartonnen dozen met elk een andere prent op het deksel. De oudste versie is die met *Amerika* (totempaal) op de doos; de meest courante versie is die van het *Oor* (prauw); van de *Krab* (kamelen) is maar één exemplaar ontdekt [15]. De zeldzame *Lotus* - variante (riksja) zit in een houten doos. Doos 2 heeft twee originele prenten. Er is slechts één model, met *De Zonnetempel* (condor) op het deksel [16]. *(vervolg pag. 18)*

5

1

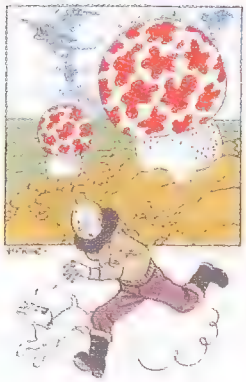

18

17

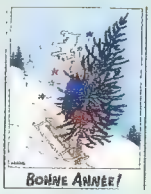

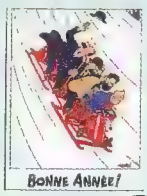

4

1

20

1

28

25

24

29

26

27

34

30

31

33 32

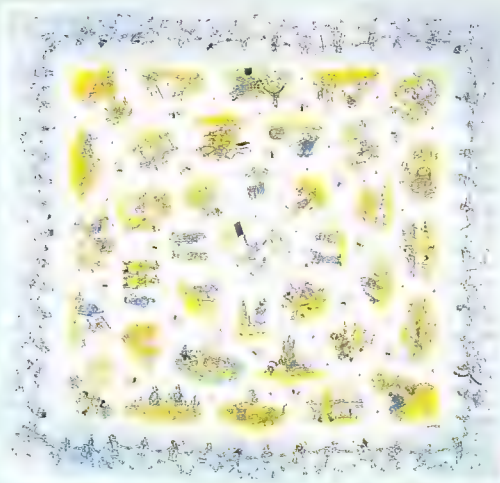
22

3

2

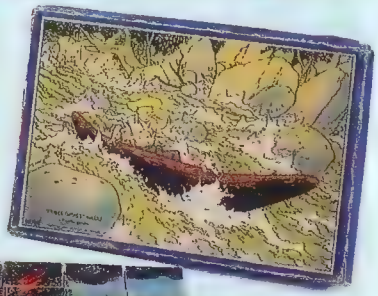

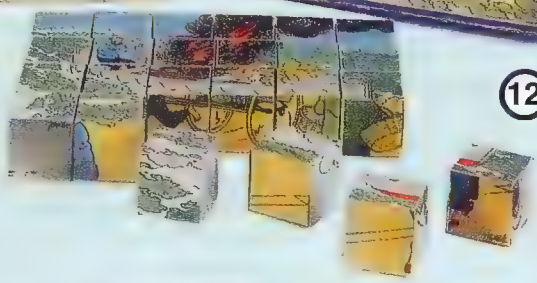
12

23

21

7 6

9

8 10

13 16 15 14

- Varia -

Nog in de jaren '40 verschijnen de eerste **kleurboeken** : uit 1944 dateert de eerste reeks van drie Kuifje en Bobbie-kleurboeken, N°1 tot 3, van Special [17]. Deze reeks werd, licht gewijzigd, herdrukt door Casterman in 1948. De volgende reeksen van Casterman dateren uit de jaren '60 : een reeks van 12 kleine boekjes en een van 6 grote. Ook deze reeksen werden later heruitgebracht.

De eerste reeks handgekleurde **zeefdrukjes** dateert uit 1945 [18]. Van deze *Tirages aquarellés* bestaan er vermoedelijk 12 verschillende (die van de Sigaren en de Eenhoorn zijn nog niet waargenomen). De volgende noemenswaardige litho dateert uit 1979 en werd op 25 exemplaren gedrukt ter gelegenheid van de Grote Golftornooi St. Janssen te Waterloo.

Kalenders vormen eveneens een verzameling op zich. De oudste werd voor 1938 uitgegeven door le Petit XXe. Vanaf 1939 volgen een reeks kleine promo-zakkalenders van Casterman, waarvan voorlopig enkel die uit 1939 en 1942 opdoken. Eveneens onvindbaar is de kalender uit 1946 [19]. Daarna volgen vanaf 1954 de kalenders uit het weekblad Kuifje, zeker tot 1973. Nadien volgen er uiteraard nog.

De reeks **chromos** van de verzameling Zien en Weten is heel knap. Hergé maakt er in 1940 de eerste schetsen voor, maar de reeksen werden pas uitgewerkt vanaf 1944, voornamelijk door E.P. Jacobs. Pas vanaf 1953 kon je ze in ruil voor Kuifje-bons verzamelen. Sinds 1946 bestaan de Kuifje-clubs met het bijpassend materiaal : spelden, lidkaarten, fietswimpels, enz., met de nodige varianten in Belgie, Frankrijk en Nederland.

- Huishoudartikelen -

Vanaf eind jaren '40 worden ook heel wat Kuifje-huishoudartikelen op de markt gebracht . Meestal geldt dat de eerste versie van een bepaalde item het interessantste om te verzamelen is, dat is tenminste mijn mening... Dit is zo voor het **briefpapier** (1949), waarvan vooral de luxe-uitvoering [20] prachtig en zeldzaam is; de **portefeuille**, portemonnaie en **bloc-notes** (1951); de eerste **kleurpotlood-dozen** van Hardtmuth (1948), de **fotoalbums** (195?),het eerste **gordijn** (1952) en **behangpapier** (1949). De eerste Kuifje-**serviezen** (thee-, koffie- of eetserviezen) van Céranord (195?) zijn prachtig [21]. Hierbij passen ook de eerste Kuifje-**glazen,** 4 stuks in een bijpassende kartonnen doos, en uiteraard het Kuifje-**tafelkleed** (1952), alsook de **lepeltjes.** Enkele jaren geleden werd er een voorraad van gevonden, of waren het vervalsingen? **Kleding** en **textiel** is er in overvloed. Het oudste stuk textiel is een prachtige zijden **bevrijdingssjaal** uit 1945 [22]. Toen te koop voor 300BEF, er werden er zeker meer dan 1145 van verkocht. Een onvindbaar topstuk voor een Kuifjeverzameling. Een eerste reeks stoffen **badges** dateert uit 1948. Verder ook een **hemdje** (1953), **pijama**, **lakens** en **dekens** (1956), **slabbetjes** (1952), ... het kan niet op.

- Speelgoed -

Uiteraard is er **speelgoed**! Naast de bovenvermelde puzzels en blokkendozen, en de gebruikelijke gezelschapsspelen uit de jaren '50 en '60 gaat mijn voorkeur naar de eerste houten **trekbiljart** [23], een blikken telefoon (Visiophone), een miniatuur-bestelwagentje met publiciteit voor de weekbladen *Tintin* en *Line* (Frankrijk). Bekender zijn de poppenkast en poppenkastpoppen, en de oude holle **vinylpoppen** met fluitje : de zogeheten piepers. Er zijn twee oude reeksen **poppenkast-poppen** uit de jaren '50 : een reeks grote en een reeks kleine poppen. Een ***grote reeks***, waarvan de oudste uitvoering in caoutchouc vervaardigd was, incluis de handjes en voeten , met kleedjes uit vilt, bestaat uit 4 poppen : Kuifje, Haddock, Janssen/s en Zonnebloem [24]. Of er een bijpassende Bobbie bestaat weet niemand. Zeldzaam! In een latere versie (jaren '60) zijn de hoofden in vinyl en de handen en voeten uit vilt. De oudste ***kleine reeks*** heeft eveneens verschillende uitvoeringen gekend, gaande van caoutchouc tot vinyl. Typerend voor deze eerste kleine reeks : Zonnebloem zonder hoed, Bobbie zonder bot, Haddock met brede gele band om de zeemanspet [25]. De vaak voorkomende tweede kleine reeks heeft dan wél een Bobbie met bot, een Zonnebloem met hoed, en de hoofdjes in vinyl zijn iets groter dan de vorige [26]. Een derde reeks is van Franse makelij : de poppen hebben witte plastieken handjes [27]. Hierbij horen ook **poppentheaters**. Bij de grote en de eerste kleine reeksen hoort een Kuifje-Theater, met op de fries een kuifjehoofd en onderaan op het paneel een Bobbiekopje in een cirkel [28]. Hiervan bestaat een groot en een klein model, alsook een tussenmaat. Bij de tweede kleine reeks hoort een theater met op het paneel een rondedans van alle personnages, eveneens in klein en groot formaat, alsook in luxe-uitvoering te koop. Ook hier meerdere varianten. Bij deze poppenkast kon je een boekje kopen met de tekst van een poppentheaterstuk door Yves Duval, een gestencilde tekst onder gelithografieerde omslag *: Haddock gagne le gros lot* [29]. Onvindbaar.

Wat de oude **piepers** betreft, het volgende : er bestaan 3 reeksen. De eerste reeks van 2 reuzepiepers : Kuifje met opgeheven arm [30] (31 cm) en Bobbie [31] (20 cm). Een tweede reeks van grote piepers (zo'n 22 cm, Bobbie 12cm) : Kuifje, Bobbie, Haddock, Zonnebloem, Janssen en Janssens [32]. Er bestaan 3 of 4 versies van Kuifje : met blauwe trui, rode trui (veel zeldzamer) en met gele trui (hééél zeldzaam). Nog zeldzamer : met een donkergrijze trui en een bruine broek. Zo zeldzaam dat deze eerder als een productiefout wordt beschouwd. Een zeldzame variante op de Janssen-pieper heeft een lichtblauwe vlinderdas i.p.v. een zwarte das [33]. Een derde reeks van kleinere piepers (rond de 18 cm, Bobbie 4cm) kent geen varianten [34]. Wel echt zeldzaam is het plastieken botje van Bobbie, dat los zat bij de pieper en dus altijd verloren is. Er bestaan ook illegale Spaanse piepers uit die periode.

De **latexpopjes** in schuimrubber met plooibare ijzerdraad uit de jaren '60 worden omwille van hun broosheid sinds enkele jaren minder verzameld (ze verpulveren... bad business dus). Van de kleine **popjes in harde plastiek** is de JIM-reeks (Frankrijk, jaren '60) de zeldzaamste. Deze bestaan ook als **sleutelhangers**. Ook moeilijk compleet te krijgen : de 20 mini-figuurtjes uit de Kuifje-snoepzakjes uit 1972 in verschillende kleuren.

Wat is er vandaag te koop?

Kuifjecuriosa is heel gevarieerd : sleutelhangers, platen, films, sigarenbanden, hopen promotiemateriaal, affiches, stickers, schoolgerei, kleding, prullaria, enz. Er is nog nooit zoveel Kuifje-merchandising op de markt geweest als na het overlijden van Hergé. Over recente verzamelobjecten (pixi-figuurtjes en beelden van Leblon-Delienne in beperkte oplage) kun je stellen dat de zeldzaamheid niets meer te maken heeft met het toevallig overleven doorheen kinderhanden, zolders en rommelmarkten. Kinderen hebben er nooit mee gespeeld. Alle stukken zitten in de vitrinekasten van Kuifje-fanaten. Deze verzameling bestaat er in (meestal met veel poen) een verzamelaar-belegger te overtuigen het begeerde object af te staan. Voor sommige uitzonderlijke stukken worden soms bedragen neergeteld waarmee je een originele tekening van Hergé zou kunnen kopen. Toch te zot ? Of niet ? Geef mij dan maar wat sneeuwkaarten. Ze alle 25 verzamelen, dat is pas moeilijk, ongeacht de centjes die je hebt...

Philippe Mouvet startte in versie 2 van The Collector's File met de beschrijving van deze Kuifjecuriosa.

KUIFJE EN DE ERFGENAMEN

Het verschijnen van Tintin et les héritiers *was voor Le Vif / L'express belangrijk genoeg om er een hoofdartikel aan te wijden met als aankondiging op de cover :* "Het boek dat de erfgenamen van Hergé zal doen koken". *Het boek is ondertussen al enkele maanden op de markt en de erfgenamen onthouden zich van enig commentaar of reactie.*
Het belang en de waarde van een dergelijk boek wordt bepaald door de autoriteit van de auteur en de geraadpleegde bronnen. Voor Nederlandstaligen is Hugues Dayez, de zoon van de vroegere directeur informatie bij de RTBF, een grote onbekende. Zijn passie voor Kuifje heeft hij duidelijk geërfd van zijn vader, die Hergé persoonlijk kende. Elk jaar viel tot grote vreugde van de kinderen de nieuwjaarskaart van Hergé in de bus. Op 8 oktober 1975 nam zijn vader hem mee naar het heiligdom op de Louisalaan, voor Hugues zijn eerste ontmoeting met Hergé. Sinds 1986 werkt Hugues Dayez zelf voor de RTBF. In zijn hoedanigheid van cultuurjournalist heeft hij alle belangrijke evenementen rond Kuifje en Hergé in binnen- en buitenland bijgewoond en becommentarieerd voor radio of TV. Op die gelegenheden kwam hij in contact met zowat iedereen die van ver of nabij met het oeuvre van Hergé te maken had of nog heeft.
Toen hij een paar jaar geleden het plan opvatte om een dossier samen te stellen over de wereld van Kuifje na Hergé, waren de meeste bevoorrechte getuigen bereid hun verhaal te vertellen zonder een blad voor de mond te nemen. Wat af en toe voor bepaald pittige uitspraken zorgt...

- Jean Smits -

Kroniek van een nalatenschap
Het boek telt 15 hoofdstukken. De auteur tracht de chronologie van de gebeurtenissen te bewaren, maar per hoofdstuk wordt een thema min of meer afgerond. Zo worden de belangrijkste gebeurtenissen uit de periode na het overlijden van Hergé behandeld, vanaf het opdoeken van de Studio in 1986 en de oprichting van de Fondation Hergé tot het beleid van Moulinsart vandaag. Dayez bechrijft meestal welbekende feiten, maar licht ze toe met verschillende getuigenissen.
Zo lezen we hoe Kuifje sinds het overlijden van zijn geestelijke vader zijn carrière verderzet onder de "heerschappij" (letterlijk) van achtereenvolgens Alain Baran en Nick Rodwell. Volgens Dayez beperkt de rol van de weduwe zich meestal tot die van waakzaam oog, hoewel zij als enige testamentair rechthebbende is. *"Je fais de ma femme Fanny ma légataire universelle"*, staat in het testament van Hergé, dat dateert van enkele maanden voor zijn dood. Het feit dat Fanny Rodwell-Vlamynck zich slechts beperkt betrokken zou voelen bij het dagelijks beleid, komt doordat ze met George Remi gehuwd was en niet met Hergé, aldus Dayez. Hergé hield zijn tweede vrouw ver verwijderd van wat hij vanaf 1960 meer en meer als zijn werk begon te beschouwen. Dit in tegenstelling tot Germaine Kiekens, Hergés eerste vrouw. Zij was van nabij betrokken bij de creaties van haar man en signeerde dan ook terecht de Kuifje-nieuwjaarskaarten met Hergée. Fanny Rodwell zou zich meer verbonden voelen met de filosofische ideeën van Georges Remi.

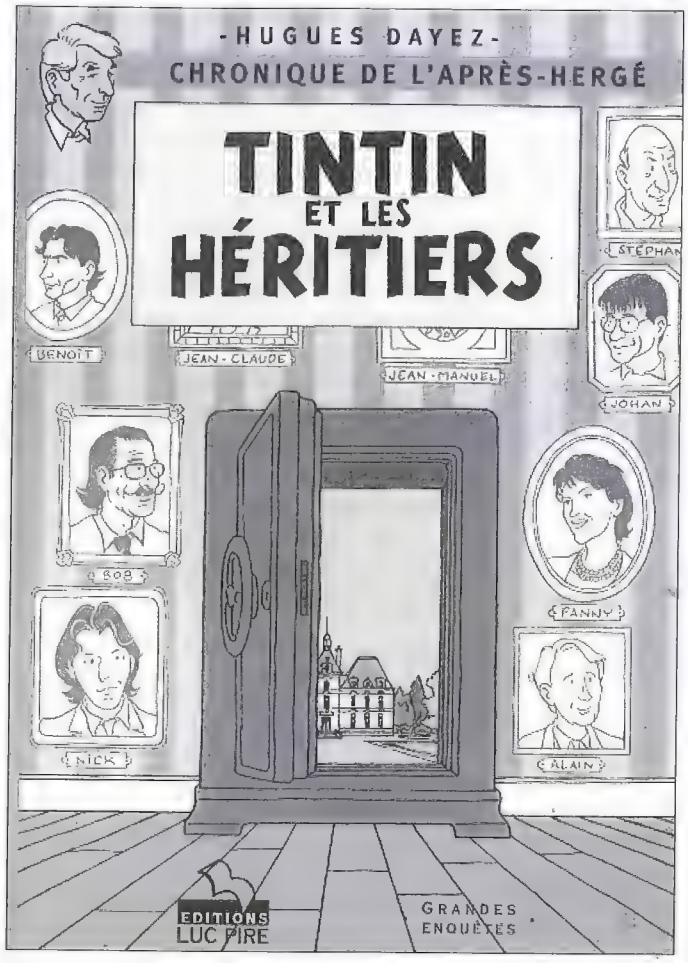

Kiezen tussen geestelijke en wereldlijke waarden
Hugues Dayez beschrijft hoe Fanny Remi in de ban raakt van de filosofie van de Indische Gurumayi en eind 1988 samen met Rodwell een reis maakt naar een ashram in Indië. Ze komen terug als toekomstig koppel. Na een ontmoeting met de Dalaï-Lama en een reis naar Tibet rijpt bij Fanny en Nick Rodwell het idee om een tentoonstelling op te zetten rond Kuifje en Tibet. In juni 1994 gaat *Au Tibet avec Tintin* open voor het publiek in het Jubelpark te Brussel. Fanny Rodwell weigert sponsors te zoeken en staat in voor de totale kost van 50 miljoen. De tentoonstelling draagt niet het label Moulinsart, maar wel *Fondation Hergé*. Van bij de oprichting van de Fondation was het haar bedoeling om eerder de spirituele dan de artistieke toer op te gaan, meer bepaald in de richting van spirituele stervensbegeleiding als eerbetoon aan het taoisme van haar man, Georges Remi. De tentoonstelling stelt Kuifje ten dienste van de Tibetaanse zaak.

Steeman, de grootste ex-verzamelaar
Niet alleen de erfgenamen zelf, ook verschillende personaliteiten uit de entourage komen aan bod in het boek. Van 8 juni tot 15 september 1991 loopt in Welkenraedt de tentoonstelling *Tout Hergé*, georganiseerd door de vzw Collections et Patrimoines. De tentoonstelling bestaat grotendeels uit de verzameling van de Brusselse volksacteur/cabaretier Stéphane Steeman, tevens voorzitter van Les Amis de Hergé. Het wordt een overweldigend succes : 223.812 betalende bezoekers. Gezien dit grote succes waren er plannen om er een rondreizende tentoonstelling van te maken. Deze werden echter vlug opgeborgen omdat Steeman bij de in België bij verstek ter dood veroordeelde SS-generaal Léon Degrelle was gaan pleiten om diens boek *Tintin mon copain* niet uit te brengen. De oud-Nazi zou hierin met de nodige mythomanie vertellen hoe Hergé zich op Degrelle zou geïnspireerd hebben voor de figuur van Kuifje.

Steeman bereikt hiermee het omgekeerde resultaat : het oorlogsverleden van Hergé wordt opgerakeld en zelf wordt hij voor sommigen een soort revisionist. Begin 1997 verkoopt Steeman alles aan Fondation Hergé, met de belofte dat de collectie in een toekomstig museum opgenomen zal worden. Dit wordt niet door iedereen geapprecieerd. Steeman had zijn verzameling al aan het BCB beloofd en er waren heel wat zeldzame zaken bij, die hij zelf ook had gekregen. De besprekingen rond het Hergémuseum in Brussel op het Fontainasplein, gestart in 1997, komen in een laatste faze maar raken niet afgerond. Volgens Rodwell leggen de bouwvoorschriften van de stad beperkingen op aan zijn architect. Het gebouw mag niet om het even waar op de bouwgrond neergezet worden. Brussel is nochtans bereid om de aankoop van de grond, 90 miljoen, terug te betalen via een jaarlijkse bijdrage van 5 miljoen gedurende 18 jaar. Op 17 mei 1999 gaan beide partijen zonder overeenstemming uit elkaar. Wat opviel is dat Rodwell steeds alleen, zonder advokaat of architect, naar de vergaderingen kwam. *Le très grand musée* van Steeman blijft voorlopig een luchtkasteel.

Het beheer van de erfgenamen

De Fondation heeft als doel het beschermen en promoten van het werk van Hergé. Bij Dayez kijgt dit beleid een kritische doorlichting. Het jaarlijkse stripfestival van Angoulème in januari 1998 presenteert de tentoonstelling *Tintin et L'alph-Art*. De tentoongestelde originelen zijn echter perfecte facsimilés om dat Rodwell de verzekering te duur en de bewaking gebrekkig vindt.Ter gelegenheid van de vernissage wordt het uitgavebeleid van de Fondation toegelicht. Er komen 3 collecties. Eén: 30 delen *La naissance d'une oeuvre*, met de reproductie van al het werk van Hergé zoals het oorspronkelijk verscheen in tijdschriften. Twee: monografiën en essays (de opvolger van *Bibliothèque de Moulinsart*). Drie: referentiewerken. Een half jaar later worden de ambities rond de collectie *La naissance d'une oeuvre* teruggeschroefd wegens commercieel niet haalbaar. De reeks wordt vervangen door *Chronologie d'une oeuvre,* wat een grafische inventaris van het werk van Hergé zou moeten worden.

Midden 1998 komt er een nieuwe algemene directeur bij Casterman, Jacques Simon. Deze start een reclamecampagne rond Kuifje, *Gardons l'esprit Tintin* (laat ons de Kuifjespirit bewaren) met o.a. dagelijkse publiciteit in Le Soir en Libération. Casterman doet voor het eerst aan marketing en werkt met een reclamebureau. Er komt zelfs een marktstudie die tot de conclusie leidt dat Kuifje een kwaliteitsproduct moet blijven en dat er moet gespeeld worden op het reekselement. Bijgevolg zijn er geen stuntprijzen nodig in de grootwarenhuizen maar wel extra's zoals postkaarten en een poster bij aankoop van een album.

Op 21 mei 1999 wordt de vernissage gehouden van de tentoonstelling *Tintin, Haddock et les bateaux* in de Franse havenstad Saint-Nazaire, waar Kuifje in *De 7 kristallen bollen* het spoor van Zonnebloem terugvindt. De tentoonstelling wordt georganiseerd door de vzw Les 7 soleils met een budget van 700.000 FF. De Fondation stuurt een factuur van 150.000 FF voor technische kosten voor het reproduceren en ter beschikking stellen van Kuifje-tekeningen.

Financiële schermutselingen

Dayez laat ook Alain Baran aan het woord *(zie pagina 4&5 - red.).* Volgens Dayez verklaren verschillende getuigen dat Rodwel in 1988 een campagne tegen Baran startte. Nadat *Tintin reporter* een mislukking bleek, eiste de bank toevallig de 10 miljoen terug die Baran leende. Baran kan niet betalen, maar Fanny Remi had zich garant gesteld. Nog steeds volgens Hugues Dayez is zij bereid de tien miljoen te betalen en de schuld van Baran kwijt te schelden als hij zich terugtrekt uit de BIL en haar *al* zijn aandelen afstaat. Rodwell zou beheerder van de BIL worden en Baran gewoon werknemer. Baran weigert zijn 76% van Tintin licensing af te staan, maar hoe betalen? De aandelen zullen zijn vel redden : uiteindelijk verkoopt hij Tintin licensing aan de Brusselse bank Belficor. Zo kan hij zijn schuld aan Fanny Remi betalen en houdt hij nog voldoende over voor een nieuwe start. Tintin is voor hem verleden tijd. Nick Rodwel wordt dan beheerder van de BIL, die omgedoopt wordt tot Moulinsart. Directeur van Moulinsart wordt Serge Thirifayt, vroeger commercieel afgevaardigde bij een bank waar hij de rekeningen behartigde van zowel Baran als van de Fondation Hergé. Dayez insinueert dat het dezelfde bank is die in moeilijke tijden de terugbetaling van Barans 10 miljoen opeiste... Volgens Hugues Dayez is de grote drijfveer van Nick Rodwell *total control.* Hij zou niet kunnen verdragen dat anderen buiten Moulinsart geld verdienen met Kuifje, zoals hij het ook moeillijk heeft wanneer anderen dan de Fondation iets doen rond de figuur van Kuifje.

Assouline schokt de fans

Begin 1996 verschijnt het boek van Assouline. Hij schetst het portret van een àndere Hergé. De oorlogsjaren '40-'44 worden betiteld als "De gouden jaren", terwijl Hergé op dat moment voor de door de bezetter gecontroleerde krant *Le soir* werkte. De repressietijd, 1946-1950, worden Hergés "zwarte jaren". Hergé overweegt in 1948 zelfs te emigreren naar Argentinië. Tot aan zijn dood zal hij zijn oude vrienden trouw blijven, ook al zitten ze in het rechtse kamp. Ook het imago van kindervriend wordt door Assouline aan diggelen geslagen : op het einde van de jaren veertig gaat Hergé in op de vraag van Germaine om een kind te adopteren maar na veertien dagen kan Hergé deze ingrijpende verandering in zijn leven niet meer aan. Het kind wordt teruggegeven. Assoulines biografie zorgt voor vlammende titels in de pers, zoals *: "Le mauvais génie de Tintin".* Toch krijgt het boek de goedkeuring van Fanny Remi, terwijl de meesten die Hergé van nabij gekend hebben, zich niet goed voelen met dit boek.

Het verzet van de "vrienden van Kuifje"

Dat er in de loop der jaren een zeker verzet gegroeid is tegen het beleid van de erfgenamen, was al algemeen bekend. Hugues Dayez laat de ontevredenen uitgebreid aan het woord. De vrijheid waarmee Assouline zijn gangen kon gaan, contrasteert voor hen met de houding van Nick Rodwell over de reeks *Bibliothèque de Moulinsart* onder beheer van Benoît Peeters. Wanneer Rodwell voor die reeks zowel een manuscript van Sterckx als één van Algoud weigert - nochtans twee notoire Kuifjekenners - is voor Peeters naar eigen zeggen de maat vol : de samenwerking is voor hem ten einde. Peeters beslist om zijn conflict met Rodwell openbaar te maken en organiseert samen met enkele medestanders een persconferentie op het stripfestival van Angoulème in januari 1997. Het thema is : *Kuifje, controle over het oeuvre of machtsmisbruik.* De aanklagers zijn met vijf en ze hebben elk hun motieven. Peeters is gefrustreert door jarenlange tegenwerking, Sterckx en Algoud zeggen dat ze allebei het verbod kregen om een nieuw boek uit te brengen, en de winkeliers Carette en Deligne kregen

verschillende facturen voor het gebruik van Kuifje (naast andere stripfiguren) in publiciteit voor hun winkel. De houding van Rodwell staat volgens hen in schril contrast met die van Hergé, die bij het verschijnen van *Kuifje en de Picaro's* nog verklaarde dat iedereen het recht heeft om wat dan ook te schrijven over zijn werk. Op 12 februari 1997 geeft het vijftal ook een persconferentie in Brussel. Beide persconferenties vinden grote weerklank en vooral begrip in de pers. Fanny en Nick Rodwell reageren niet, maar voelen zich wel verraden door Sterckx en Peeters, die ze als vrienden beschouwden. De algemene vergadering van Les Amis de Hergé op 3 mei 1997 zorgt opnieuw voor kritiek. Nick en Fanny Rodwell, Sterckx en Peeters behoren tot de aanwezigen. Nick Rodwell komt de projecten van de Fondation en Moulinsart toelichten en de vragen van Les Amis de Hergé beantwoorden. Hij heeft het over de projecten van de Fondation, o.a. de informatisering van alle documenten. In het kader van Moulinsart licht hij de bedoeling toe om slechts 10 licentiehouders over te houden. Steeman steekt het vuur aan de lont wanneer hij klaagt over de hoge prijzen. Achtereenvolgens vertolken Deligne, Carette en Peeters om beurt hun grieven. De leden van Les Amis de Hergé reageren telkens met luid applaus. Peeters krijgt zelfs een staande ovatie wanneer hij een pleidooi houdt om anderen iets te laten doen met Kuifje, of het nu kinderen zijn die een schoolblaadje maken of vorsers die een studie willen illustreren. Rodwell repliceert dat iedereen het recht heeft om een boek over Kuifje te schrijven, maar dat voor het gebruik van een tekening de toestemming van Moulinsart nodig is. Dit is de enige manier om de kwaliteit te bewaken en om een boek over Kuifje te doen verkopen, is het toch niet nodig om honderd prentjes te vergroten, vindt hij.

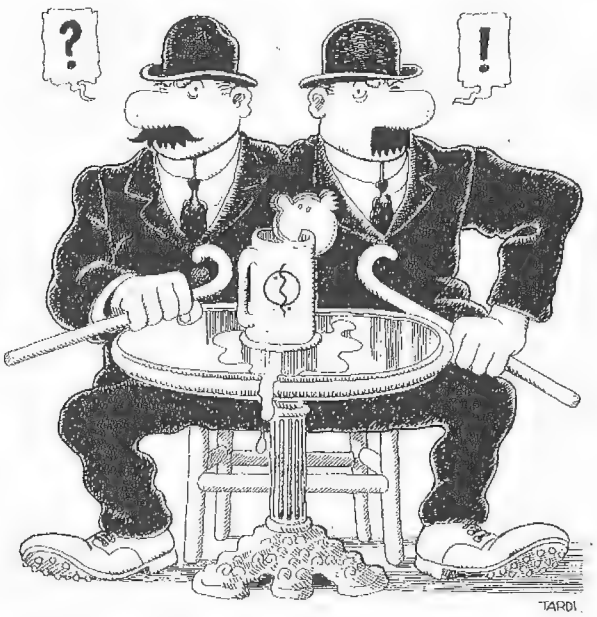

***Uitgevers en auteurs worden creatief om Rodwells supervisie te omzeilen... fragment uit* Le Dupondt sans peine, *door Abert Algoud (Canal+ Editions, 1997), waarvoor verschilende auteurs tekeningen leverden van Janssen en Janssens. Deze is van Tardi, een hommage aan een bekende cover van* Le petit XXème .**

Conflictbeheersing

In 1998 verschijnen twee boeken over Hergé bij Lefrancq. *Tracé Hergé* verschijnt bij Lefrancq omdat het wachten blijft op een beslissing van de Fondation. Dayez beweert dat Rodwell met vernietiging dreigt van de oplage omdat het boek vol Hergé-illustraties staat, zonder de toelating van Moulinsart. Het is alleszins deze versie die de pers haalt, maar er komt een minnelijke schikking. Rodwell hanteert volgens Dayez dit principe : als er een conflict ontstaat, wordt dat best binnenskamers gehouden en niet publiek gemaakt, want dat is slecht voor het imago van Kuifje. Zo mocht *Tintin chez Jules Verne* uiteindelijk verschijnen (zie BSM 68), op voorwaarde dat het mogelijke aandeel van Jacques Van Melkebeke verzwegen werd, om twee redenen : Van Melkebekes oorlogsverleden is te delicaat en Hergé moet voor de buitenwereld de enige scenarist van Kuifje blijven.

Komen er nog Kuifjealbums?

Op het uitgeversvlak zijn er sinds eind 1999 de eerste uitgaven van Moulinsart, maar is er vooral de overname van uitgeverij Casterman door de Franse groep Flammarion, wat ongetwijfeld voor ingrijpende veranderingen zal zorgen. Peeters getuigt in het boek dat Fanny Rodwell al de commotie beu is en dat Rodwell verlies lijdt met Moulinsart. Een nieuw album van Kuifje lijkt de enige redding maar de erfgename is tegen. Nog steeds volgens Peeters zouden de rechten over Kuifje wel eens integraal verkocht kunnen worden, nu er zoveel verandert bij Casterman. Dan komt de verantwoordelijkheid voor een nieuw album bij anderen te liggen en is de erfgename verlost van alle problemen. De neef van Hergé spreekt deze stelling alvast categoriek tegen : Fanny zou zichzelf in dat geval niet meer in de spiegel kunnen aankijken. Volgens Dayez denkt Rodwell aan een acteursfilm om Kuifje terug in de belangstelling te brengen.

Een boeiende roman?

Tot zover het boek, dat is samengesteld aan de hand van getuigenissen van o.a. Raymond Leblanc, Alain Baran, Johan De Moor, Jean-Manuel Duvivier, Jean-Claude Jouret, Benoit Peeters, Stéphane Steeman en natuurlijk die van Hugues Dayez zelf. Het is duidelijk dat het onderscheid tussen fictie en realiteit door de lezer moet afgewogen worden en afhankelijk is van de betrouwbaarheid van de aangevoerde getuigenissen. De meeste in het boek vermelde feiten zijn gebaseerd op de getuigenis van verschillende personen. Slechts eenmaal zijn die tegenstrijdig en worden beide versies in het boek opgenomen. Over de vergoeding wegens het vroegtijdig beëindigen van het merchandisingcontract met Lombard *(zie ook pagina 5 -red.)* spreken Raymond Leblanc en Alain Baran elkaar tegen.

De getuigenissen in het boek gaan echter verder dan de droge feiten, waardoor het boek zich laat lezen als een boeiende roman. Gezien de persoonlijke betrokkenheid geven de meesten ook hun ongezouten mening. Dayez flirt trouwens ook met sensationele aspecten : zo sluit hij zijn eerste hoofdstuk af met het feit dat Fanny Vlamynck haar naam en geboortedatum laat bijschrijven op de graftombe van Hergé. Het ganse boek door wordt het beheer van het Hergé-patrimonium en de promotie van het werk van Hergé (zij het in mindere mate) met een negatieve saus overgoten. Daardoor krijgt het geheel wat van een afrekening. Spijtig genoeg zijn Nick Rodwell en zijn vrouw Fanny (die samen met Alain Baran de hoofdrol spelen) niet bereid gevonden tot het vertellen van hun versie. Zo blijft het verhaal eenzijdig. Dayez kreeg wel het verzoek om hen via hun advocaat zijn manuscript te bezorgen ter verbetering, maar heeft dat niet gedaan.

Hugues Dayez is schrijver en getuige, subjectieve getuige. Het boek zou volgens mij aan waarde gewonnen hebben, indien hij aan objectieve verslaggeving gedaan had, maar het resultaat blijft ongetwijfeld boeiende lectuur voor de ervaren Kuifjefan die zelf de nodige nuances kan aanbrengen in deze 183 pagina's zonder één enkele illustratie.

Tintin et les héritiers, chronique de l'après Hergé door Hugues Dayez, in de reeks Grandes enquêtes bij Editions Luc Pire 1999 prijs 795 BEF.

Koffie Klets

**Gezonde roddels,
toekomstvoorspellingen,
nieuwe uitgaven,
luxetoestanden,
enz...**

Yag Millew
maakt er een lekker soepje van!

Niet echt strip, maar er nauw aan verwant, is de expo *Ik hou niet van cultuur,* die de culturele toppers van de voorbije eeuw in het zonnetje zou willen zetten. Euro Culture Production heeft het project in handen. Zij realiseerden reeds eerder dergelijke projecten zoals *Ik was 20 in 45, Tout Simenon, Het laatste Continent* en *Boudewijn: Een leven, een tijdperk.* Rode draad van de expo is een boulevard die begint in 1900 en eindigt in 2000. Vele onderwerpen kruisen je pad, zoals, klassieke muziek, boeken, het huis van de schilder, toneel, bioscoop en strips van Hergé en Edgar P. Jacobs. De expo loopt in de Heizelesplanade te Brussel en dit van 29 april 2000 tot en met december 2000.

***

Er zijn nog jongeren met initiatief. Dat bewijzen Pieter Janssens en Bart Bollen. Zij willen het *Striparchief Vlaanderen* oprichten *(SAV)* omdat ze vinden dat de Vlaamse strip niet de erkenning krijgt die ze verdient. In het *SAV* willen ze een ruimte openen die permanent aan de Vlaamse strip gewijd is. Een wisselende expositie zou ruimte bieden aan Franstalige en/of buitenlandse stripreeksen. Ook het tekentalent zou volgens deze jongelui aan bod kunnen komen. Via het magazine *Bladluis* zouden jonge tekenaars en scenaristen zich kunnen bewijzen. Hiernaast zouden Bart en Pieter nog scenario's willen uitwerken voor tekenaars met talent. Geïnteresseerde stripmakers kunnen terecht bij Pieter & Bart door een briefje te sturen naar Eikstraat 8 te 3000 Leuven of via email: Pejere 99@hotmail.com.

***

Uitgeverij De Harmonie zet de jarige Peter van Straten in de bloemetjes. Deze Nederlandse tekenaar annex columnist wordt 65 in 2000. Dit wordt gevierd met een superdik album, gevuld met de stripfiguren waarmee hij doorbrak bij het grote publiek, namelijk de strip Vader & zoon. Het album noemt dan ook heel toepasselijk *De dikke vader en zoon.* Nog vele jaren!

***

Het nieuwe jaar brengt naar goede gewoonte de *Citroën-kalender.* Een waar pareltje voor het oog, met kunststukjes van Laudec, Bédu, Turk, Denayer, Renaud, Dany, Gos & Walt, Olis, Benn, Dodier, Kox en Dupa. Stripfiguren promoten ieder een wagen uit het Citroën-gamma. Naar verluidt moeilijker te verkrijgen dan de vorige jaren voor verzamelaars, de dealer schenkt ze liever aan een trouwe klant en niet iedere garage uit het net doet mee aan deze aktie. Veel zoekplezier.

***

Dat de Asterix-strip na een gerechtelijke procedure niet langer onderdak vind bij uitgeverij Dargaud wisten we al een tijdje. Maar dat de anderstalige edities nog steeds verzorgd werden door deze uitgeverij was nieuw. Inderdaad was, de uitgever besloot, vermoedelijk in een vlaag van waanzin, om Uderzo's auteursrechten op deze uitgaven te halveren. Dit spelletje kwam uitgever Dargaud duur te staan. De eerste 24 delen worden met ingang van nu uitgegeven door concurrent Hachette.

***

Stop met nagelbijten, droog je tranen. Na het overlijden van tekenaar Dethory zag het er naar uit dat *Venus 2,* een verhaal in de *Vrije Vlucht* collectie uitgegeven door Dupuis, nooit een vervolg zou kennen. Maar er schijnt licht in de duisternis. Tekenaar François Bourgeon heeft de 8 laatste platen voltooid in de stijl van, en met het grootste respect voor zijn overleden collega. *Venus 2* sluit een epos af dat oorspronkelijk uit drie delen zou bestaan en verschijnt vermoedelijk ergens omstreeks mei 2000.

***

Nieuw in ons Vlaanderenland : *La Cafetière Editions & Bries.* Deze uitgever brengt strips die niet echt een groot publiek aanspreken maar toch echt de moeite waard zijn. De eerste maal dat we kennismaakten met deze uitgeverij was tijdens de *Stripgidsdagen* 1999 met het werkje *Imago* van de hand van Willem Verburg. Nu al snel in de handel : *Een gedenkwaardige maaltijd,* getekend en van tekst voorzien door Jean Bourguignon. Een tweede uitgave brengt *Maaike's dagboekje.* Maaike Hartjes is zeker niet de eerste de beste. Zij duikt regelmatig op in Zozolala en Zone 5300. Formaat van deze strips in zwart-wit : 21 x 15 cm, sc 110. Niet inkijken direkt kopen.

***

Er is er één jarig. Na 20 jaar stripwinkel Gobelijn te Leuven is het nu de beurt aan De Striep te Brugge, die 20 jaar jong wordt. Vanaf maart 2000 is er iedere maand een nieuwe activiteit. Meer info: Katelijnestraat 42 te 8000 Brugge, tel: 050/33.71.12. of e-mail: striep@online.be

***

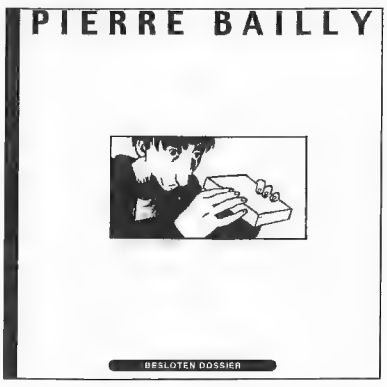

De *Collectie Besloten Dossier* een uitgave van stripwinkel het Besloten Land Parijsstraat 16 te Leuven is aan zijn tweede uitgave toe. Ditmaal is tekenaar Pierre Bailly aan de beurt *(Ludo, Het seizoen der palingen).* Tijdens een expositie van 15/1/2000 tot 12/2/ 200 kreeg je het boekje gratis, later voor de prijs van 50BEF. Het boekje bevat een interview met de tekenaar en een aantal illustraties.

***

De Amerikaanse film-studio's Disney en Columbia zouden

naar het schijnt in het voorjaar een nieuwe film-betaal-zender opstarten in België en Nederland. De nieuwe zender zou films tonen die ze zelf produceren, Disney vooral tekenfilms, Columbia familiefilms. Dat het ernst is met deze onderneming bevestigt Canal+, dat de Disney- en Columbiafilms kwijtspeelt. Een marketingteam werkt vanuit Amsterdam en de zender zou in Londen komen. Disney-Columbia moet eerst nog wel een vergunning krijgen voor Vlaanderen. In Nederland zijn de contracten zo goed als rond. Dat het bij Nederland alleen zal blijven, is onwaarschijnlijk, al was het maar omdat voor Vlaanderen en Nederland samen maar één keer ondertiteld moet worden.

***

Op 14/1/2000 vierden we 10 jaar *Simpsons*. Een verjaardag die in Hollywood gevierd werd met een echte ster op de beroemde *Walk of Fame.* Weinig animatiefiguren deden het hen voor. En zeggen dat de oorspronkelijke Simpsons figureerden als tussendoortje in *De Tracey Ullman Show*. Matt Groening verzon de eerste cartoon in amper 15 minuten. Op 14/1/90 ging dan de serie van start. Ondertussen bracht deze beruchte familie al 42 miljard frank in het laatje. Ze worden uitgezonden in 70 landen en waren zelfs een tijdje bij BBC 2 de tweede meest bekeken serie. Eind februari zendt de commerciële zender VT 4 de nieuwste afleveringen van de Simpsons uit.

***

Met *Betelgeuze 1, De planeet,* is tekenaar en scenarist Leo aan de tweede cyclus van Aldebaran toe. In zijn eigen stijl brengt hij een prachtig verhaal met ongelofelijk mooie tekeningen. Als alles vlot verloopt zouden in deze cyclus 5 albums verschijnen. Een aanrader. Uitgeverij Dargaud, sc 199BEF.

***

Uitgeverij Talent herdrukte de 4 Lanfeust van Troy-albums die ooit verschenen bij Arboris en dit in *Collectie 500.* Deze van oorsprong franstalige albums verschenen eerder bij *Soleil Editions.* Op het ogenblik zitten we bij album nr 7. Tijd voor herdrukken, dacht men bij Soleil Editions. Geen gewone uitgave, nee, de Franse uitgever slaat je om de oren met gadgets, curiosa, landkaarten van Troy en zelfs opbergcasettes. Album 7, *Petaurussen verbergen zich om te sterven* verscheen in de Franse uitvoering met een andere voorplaat dan de Nederlandse vertaling. Het betreft hier een uitgave in 3D, bij het bewegen van het album naar links of rechts zie je de nachtelijke inbreker over de afgrond springen. Zou zulke uitgave ook kunnen bij Talent ?

***

In Los Angeles is de Amerikaanse filmmaker en tekenaar Marc Davis overleden op 86-jarige leeftijd. Zijn bekendheid dankt hij aan de wereldberoemde figuren die hij heeft ontworpen. *Bambi, Assepoester, De Schone Slaapster* en *Tinker Bell* het elfje uit *Peter Pan* kregen onder zijn handen vorm. In 1953 trad hij als tekenaar bij het Disneyconcern in dienst, twee jaar later werkte hij mee aan *Sneeuwwitje en de Zeven Dwergen.* Met Cruella De Vil uit *De 101 Dalmatiërs, Peter Pan* en *Alice in Wonderland* oogstte hij eveneens groot succes. Hij ontving verscheidene onderscheidingen waaronder de prestigieuze *Windsor-Mc-Cayprijs* voor de animatiefilm

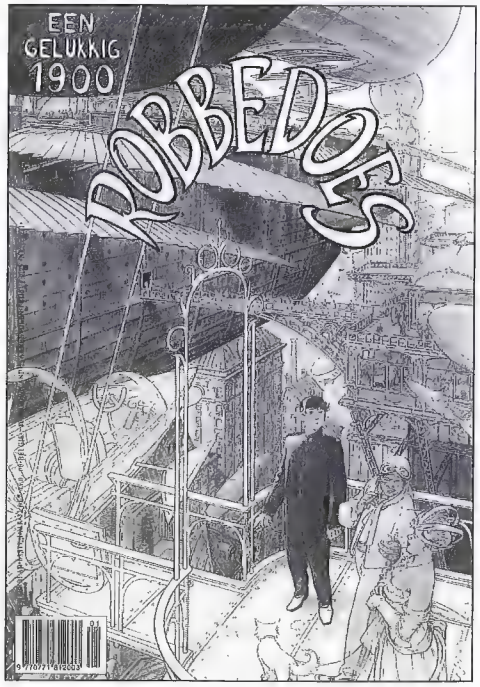

Het eerste nummer van het weekblad *Robbedoes,* verschenen in januari 2000, was al meteen een schot in de roos. Het blad werd namelijk geplaagd door de millenniumbug. Hierdoor werd de lezer een gelukkig 1900 toegewenst en verschenen de eerste 11 pagina's zoals in de periode van de bekende mannekensbladen. *De Psy* werd *Den Zielknijper* en Cactusclub was omgedoopt tot *De vakantiegangers,* zelfs *Toosje Tontel* passeert even de revue. De voorpagina is van de hand van François Schuiten.

***

Vermoedelijk laat de naam *Professor Ambrosius* hier en daar een belletje rinkelen. Inderdaad, in 2000 vieren we zijn dertigste verjaardag. Tussen 1970 en 1980 verschenen vijf albums van deze illustere geleerde annex spokenjager, getekend door Gideon Brugman op tekst van Hartog van Banda. Na 20 jaar rust in de mottenballen verschijnt het zesde verhaal. Dit ter gelegenheid van het vierjarig bestaan van de Groningse stripwinkel Ambrosius. Op vraag van uitbater Orion Roos nam Gideon de draad terug op, Roos nam het scenario op zich daar Banda al een tijdje met pensioen is. *Blackstone,* het nieuwe verhaal sluit naadloos aan op de oudere albums. Prijs *f* 14,95 Info: Ambrosius Grote Kromme Elleboog 3 Groningen. Tel: (+31)(0)50-3186314 of fax: (+31)(0)50-3186314. E-mail: professorambrosius@hotmail.com . Let op, bij bestelling van albums dient *f* 15 verzendingskosten betaald te worden.

***

Touring nr. 76, het maandblad van *Touring Club* en *Touring Wegenhulp* van januari 2000, brengt een interview met Roba over verkeer en veiligheid. Natuurlijk kwam zijn bekendste creatie, *Bollie & Billie,* ook ter sprake. Meteen werd het raadsel opgelost waarom de papa uit de strip nog steeds rondtoert in zijn 2PK. Begin jaren '70 heeft Roba hem laten rijden in een Citroën GS. De reactie was enorm, heel wat lezers reageerden. Zo'n auto was veel te bourgeois voor het gezinnetje, vonden de fans van de strip. Dus werd het eendje weer in de strip geschreven en zo zal het altijd blijven.

***

De federale minister Flahaut verantwoordelijk voor defensie, drijft de amusementswaarde van zijn kabinet op. Om het leger aantrekkelijker te maken bij kinderen en jongeren zou er als promotie een stripverhaal uitgegeven worden. Niets nieuws onder de zon, alleen de hoofding van de strip klinkt een beetje raar : *Admiraal Herteleer bedwingt de Serven* kan je nu niet direct het van het noemen. Gelukkig betreft het hier slechts een voorlopige beleidsnota. Als tekenaar wordt al Merho genoemd. Wij zijn benieuwd.

***

Lombard zorgt voor een verrassing in maart.
Lester Cockney 8, *Oregon Trail,* Franz, sc 199BEF. Wie had

dit ooit verwacht! Ik had mijn albums al geplaatst bij de series: "Verschijnt nooit meer". Verder Julie, Klaartje en Cecil 15, *Operatie Showbizz,* Sidney & Bom, sc 180BEF, nog best te pruimen na al die jaren.

***

Big Balloon, één der grootste Nederlandse uitgevers met een albumfonds van meer dan 20 reeksen, goed voor 250 titels wordt niet langer verdeeld door Standaard Uitgeverij via Libridis maar door uitgeverij Dupuis. Big Balloon brengt ondermeer *Storm, De Familie Doorzon, Liefde & Geluk* en bezit Warner Bross licenties voor cartoonuitgaves als *Tweety & Silvester, Daffy Duck, Bugs Bunny,* enz. Ook opgenomen in dit fonds zijn Cartoon Network -uitgaven als *Casper & Hobbes, Wie is de baas* en *Dilbert.*

***

Op zaterdag 22/1/2000 werd tijdens de stripveiling in het Hortahuis te Brussel bijna 1 miljoen frank neergeteld voor een tekening in inkt, van de hand van Hergé. De anonieme koper telde dit bedrag neer voor de originele cover van *La vallée des cobras (De Najavallei)* uit de serie Jo Suus en Jokko. Een levensgroot beeld van Kuifje in oranje astronautenpak wisselde voor 500.000BEF van eigenaar en 55.000BEF werd geboden voor een buste van stripheld Kuifje. Zelden bracht een stripveiling in België zoveel geld in het laatje. Eén minpunt in het geheel : het afroepen van de loten verliep uitsluitend in de Franse taal.

***

Bij het verschijnen van het nieuwste Blake & Mortimer album *Het Voronov-complot,* op scenario van Yves Sente met tekeningen van André Juillard sloeg de gekte weer toe. Lovende recensies in kranten en striptijdschriften, je kon er haast niet naast kijken. De Vlaamse krant *De Morgen* bracht zelfs op vrijdag 4 februari *Het Gele teken* als gratis bijlage, het album dat ondertussen al door Strip Koksijde en Stripfestival Turnhout verkozen werd als album van de eeuw en zelfs in de hitlijst van ZOzolala hoog scoorde.
Van het album *Het Voronov-complot* verschijnt een luxe in groot formaat, oplage 300 exemplaren, mét zeefdruk, genummerd en gesigneerd voor de prijs van 5000BEF. Hopeijk is die van betere kwaliteit dan de softcover, want Nederlandstalige lezers mogen 275BEF neertellen voor een matig gelijmd boek, dat bovendien in hartje winter te lang onderweg is geweest in ijzige vrachtwagens van bij de drukkerij in Zwitserland. Gevolg: een cover die de binnenbladzijden niet volledig bedekt, en een golving waarop menig watersportcentrum jaloers zou zijn. Echt iets om ongeveer 100 BEF duurder te verkopen dan normaal!

***

Uitgeverij Arcadia stelt zijn nieuwe uitgaven voor. Nog dit jaar verschijnen drie prachtige albums. Tijdens de stripbeurs te Wilrijk op 11 & 12 maart in het Valaarhof verschijn*t Het Leprozenbos* met in de hoofdrol Mick Mac Adam, sc-uitgave 395BEF en hc in be-perkte uitgave 1895 BEF. Juni brengt ons Arkel deel 1, *Gordh,* een strip ooit aange-kondigd door uitgeverij Dupuis maar door één of andere vergetelheid nooit in het Nederlands verschenen.
Nu in sc voor 395BEF en in hc voor 1895BEF (Kruibeke 25/6/2000). Het Woogee-album *De Samaritaan van Yosemite* te verschijnen in augustus, tijdens strip Valkenswaard op 26 & 27/8/2000 is iets duurder, sc. op groot formaat 525BEF en luxe 2595BEF. Bij intekenen op de drie albums ontvangen de eerste honderd snelle jongens of meisjes een gratis minialbum van 16 pagina's, titel : *Benn Goes Manga.*

***

Dupuis, een uitgever met een vaste regelmaat, brengt nieuws op 1 maart. Hou je geldbeugel al maar open volgende series. Bij Sjaak tussen pot en pint11, Carpentier & Cauvin, sc 165BEF. Is dat café nu nog niet gesloten? Tot overmaat van ramp gooien ze er nog een Brusselse versie bovenop.
Melisande 7, *Hocus Pocus,* Clarke & Gilson, sc 165BEF, gags over een leuk uitziend heksje.
Michel Vaillant 16, *Km 367,* herdruk, Graton. Meer bulldozers dan racewagens.
Sterrenjagers 2, *Een meteoriet in de achteruitkijkspiegel,* Wozniak & Yann, sc 180BEF. Het eerste deel deed verlangen naar meer, deel twee voldoet aan de verwachtingen.
Luka 5, *Een kogel in het hoofd,* Mezzomo & Lapière, sc 180BEF. Slechts één kwotering mogelijk : steengoed.
Spoon & White 2, *Hoezee, heisa*, Léturgie, Yann, Léturgie, sc180BEF. Parodie op x-aantal politieseries.

***

Op donderdag 27/1/2000 werden de stripprijzen Alph' Arts genoemd, uitgereikt te Angoulème. Ze gingen bijna unaniem naar zwart-wit uitgaven en naar alles wat naar vernieuwing rook. Even op een rijtje zetten. Hoogtepunt was de speciale millenniumprijs uitgereikt aan Albert Uderzo. Beste album van het jaar *Idicus 2* van Pascal Rabaté. Beste buitenlands album het indringende *Passage en douce* van de ex-Joegoslavische Helena Klacokar, een album uitgegeven door het Brusselse *Fréon* op 700 ex. De Alph Art voor humor ontving Blutch (niet die van de Blauwbloezen) voor de strip *Blotch.* De scenarioprijs voor *L'Ascension du Haut Mal 4* van David B. De Alph' Art Coup de Coeur ging naar *De snelheidsbegrenzer* van Christophe Blain, in vertaling verschenen in de collectie: Vrije Vlucht van Dupuis. Alle andere pareltjes zullen vermoedelijk nooit in het Nederlands vertaald worden.

***

In de collectie *Derde Stroming Lombard* start een nieuwe serie van de hand van Chris Lamquet. Zoals de titel al laat vermoeden wordt het wat voor hen die de computercultuur aanhangen. *@hell.Zcom.* brengt het verhaal over een ex-hacker wiens programma's hele systemen saboteren. Laat dat nu net niet naar de zin van de overheid zijn. Lombard, sc 199BEF. Werd eerder aangekondigd onder de naam *Kimberly heeft mooie pixels.* Als u nu ook nog wist wat pixels zijn, dan kon dit bericht wellicht voor enige opwinding zorgen.

***

Bij Dargaud verschijnt in maart (of zou moeten verschijnen) : De jonge jaren van Blueberry 11, *De missie der verdoemden,* sc 199BEF. We plakken er geen tekenaar of scenarist bij, wie weet duikt er weer een nieuw duo op. Tatjana 2, *K2,* Corteggiani & Meynet, sc 199BEF, een ex- Oostduitse spionne zet de boel op stelten. Geef mij dan maar de Duitse tv- serie *Helicops,* iedere vrijdag op VTM.

***

Het jaar 2000 is nog maar pas gestart of de commerciële zender Kanaal 2 voert ons mee naar 3000. Futurama, de animatiersie van Matt Groening, geestelijke vader van de Simpsons, voert ons naar het New York van 3000 en dit iedere zondag vanaf 30 januari om 19 uur. Hoofdpersonage Fry, een pizzajongen, werd op 30 december 1999 per ongeluk ingevroren. Hij wordt pas 1000 jaar later wakker en dan gaan de poppen aan het dansen.

Reclamestrips inzicht !!

Nieuws vanuit uit het hoofdkwartier van de Reclamestripclub aan de Westkust, waar visser-voorzitter Jean-Pierre Legein een oogje in het zeil houdt. Heelwat strips uit dit artikel zijn op ruilbasis verkrijgbaar. Neem contact op met de Reclamestripclub! Ter Weide 9, 8670 Oostduinkerke. Tel. 058/51.23.02 (NI:) 003258512302

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

De reclamestripclub is een zustervereniging van Brabant Strip die zich specialiseert in reclamestrips en alle bijzondere uitgaven waarvan je anders pas zou horen als het te laat is. Alle leden zijn ook lid van Brabant Strip.
Nuttige adressen :
Het hoofdkwartier : zie bovenaan
Het Nederlands secretariaat : Patrick van de Kerkhof, Waterhoenhof 8, 5672 VH Nuenen, t.040-2839941
De Reclamestripclub-website op Internet:
http://www.geocities.com/reclamestrip
Tips voor de rubriek *nieuwigheden* zijn welkom bij Marc Lezy, Meulebekesteenweg 63, 8720 Dentergem, of via E-mail : **marc.lezy@planetinternet.be**
Voor alle info over strips die in deze rubriek vermeld worden, weet u dus waar u terecht kan!!!

Nieuwigheden

door Stefaan

Reclamecampagnes

Stampilou: zo heet het nieuwste initiatief van De Post. Stampilou is de naam van de nieuwe postzegelclub voor de jeugd. Hierbij betaalt men jaarlijks een vast bedrag en krijgt men hiervoor naast alle nieuwe postzegels van dat jaar (al dan niet afgestempeld) tevens een verzamelmap, een pincet, een vergrootglaasje, een lidkaart en nog veel meer. Om het aantrekkelijk te maken voor de jeugd worden alle brieven en reclame (stickers, folders, markeerstiften,...) voor deze actie opgefleurd door tekeningen over Stam en Pilou en hun opa Fons. Van deze figuren zal er driemaandelijks een strippagina verschijnen in het nieuwe Stampilou-tijdschrift. Tekenaar van dit alles is **Rik Dewulf**, die onder meer Happy tekent in het Suske & Wiske-weekblad. Wie zich wil abonneren op deze postzegelclub voor 1 jaar kan dit doen door 500 BEF (12.39 Euro) te storten op rekeningnummer 679-2055630-06 ter attentie van De Post/Verkoop 1000 Brussel met referentie: STAMPILOU.(B)

Gelegenheidsuitgaven

Rolfke & Rulfke, *De terugkeer*: ex-libris bestaande uit een kortverhaal van vier platen in zwart-wit op 350 exem-plaren, gesigneerd door **Geo** en uitgegeven ter gelegenheid van de stripbeurs in Peisegem op 20/2. Verder werden 26 exemplaren genummerd van A tot Z voor medewerkers .(B)

Reclamestripalbums

Keizer Karel, De laatste Bourgondiër : deze historische strip van **Hec Leemans** bestaat nu ook in een mini-hardcover-uitgave, in de reeks van Philapost, uitgegeven door De Post in samenwerking met het B.C.B. en de stad Gent (die 2000 volledig in het teken van het Keizer Karel jaar plaatst). Het boekje telt 64 pagina's, bevat de twee postzegels van Keizer Karel en het postzegelblaadje "*gemeenschappelijke uitgifte met Spanje, 500 jaar Karel V*". Telkens voorzien van een speciale afstempeling.(B)

Suske en Wiske, *Het zingende nijlpaard :* herdruk van dit album, geniet in een zachte kaft met de pagina's afwisselend in blauwe en rode steunkleur gedrukt, exclusief voor De Post. Dit album wordt samen met de nieuwe CD-rom van Suske en Wiske *Het geheim van de farao aangeboden.* Bij bestelling bij De Post krijg je trouwens het album en de CD-rom toegestuurd in een verpakking met exclusieve illustraties.(B)

Blake & Mortimer, *Het gele teken :* gratis deze klassieker van **Edgar P. Jacobs** in superslappe uitvoering bij de krant De Morgen op 4 februari 2000. Dit album bevat tevens achteraan een bon, waardoor men bij aankoop van het nieuwe Blake & Mortimer-verhaal *Het Voronov-complot,* ditmaal aan de hand van **André Juillard** en **Yves Sente**, in een Fnac-boekhandel gratis een exlusieve zeefdruk cadeau krijgt. Deze zeefdruk (33,5 cm x 49 cm) stelt in het zwart-wit plaat 52 uit dit veertiende verhaal van Blake & Mortimer voor, doch zonder tekst.(B)

Holandse zomers : dit 2° deel uit de reeks *Gemengd dubbel,* genummerd en gesigneerd hardcover luxe-album op 1000 exemplaren, uitgegeven door uitgeverij Divo, is gratis voor de nieuwe abonnees op Tros Kompas (het weekblad van de gelijknamige omroep Tros). Tekeningen zijn van **Gerard Leever** op een scenario van **Jan van Die**.(NL)
Benn goes Manga : gratis 16 pagina's tellend genummerd en gesigneerd mini-album, bestaande uit enkele korte gagstrips met de Brusselse auteur **Benn** in de hoofdrol op 100 exemplaren, voor diegenen die intekenen op de drie albums die in 2000 bij vzw Arcadia verschijnen.(B)
Dokus de leerling, *Nul/10*: in tegenstelling tot wat vermeld stond in het vorige magazine, is dit mini-tijdschriftje geen gratis

bijvoegsel bij het vierde album van Dokus de leerling. Dit tijdschriftje kan enkel verkregen worden door een enquête-formulier in te vullen en op te sturen naar uitgeverij Lombard. Dit formulier is gratis bij het nieuwste album van Yakari meegevoegd.(B)

De ijzeren reus, *Sommige geheimen zijn te groot om te bewaren* : mini-stripverhaaltje in kleur, bevattende een deel van de gelijknamige nieuwe bioscooptekenfim. Een uitgave van Warner Bros uit 1999, ter promotie van deze nieuwe jeugdfilm.(NL)

Reclamestrips in kranten, tijdschriften, enz...

Mitsubishi motors Live : nr 1, winter 2000 (sic!) bevat ditmaal niet alleen een één-pagina-strip getiteld *Willem Wieler, Mitsubishi dealer: Midwinterzon,* door **Henk Kuijpers**, maar ook is een aantwoordkaart in het magazine door hem getekend. Het magazine is een uitgave van Mitsubishi Motor Sales Nederland b.v.(NL)

Exploot: *Bob de Kerpel*: gratis magazine voor de kieskeurige laatstejaarsstudent secundair, uitgegeven door de Hogeschool Gent, met binnen-in nr. 1 van december 1999 een één-pagina-gag van deze kerpel, getiteld *Moderne communicatie* en gete-kend door **Fritz van den Heuvel**.(B)

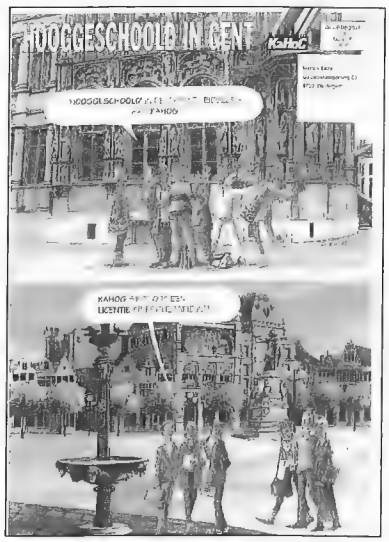

Planeteer, *De familie Kantoorzon :* nr1 - januari 2000, gratis pagina op krantenformaat, uitgegeven door de internet-provider Planet Internet en verstuurd naar alle (?) abonnees, met op de achterzijde deze reclamestrip van **Gerrit de Jager**.(NL)

A&P Shopping Times, *Anne, Pime en Zwabber :* gratis magazine verspreid in alle A&P-supermarkten. Bevat telkens deze één-pagina-strip in kleur door Rudi Jonker en Bolle Hert. Op volgende data zal er een nieuw nummer verschijnen met een strip van *Anne, Pim en Zwabber* : 7 februari, 10 april, 5 juni, 4 september, 16 oktober en 11 december 2000.(NL)

Free magazine, *Dis & Co :* magazine nummer 4 van januari-februari 2000 op 73.000 exemplaren, gratis te verkrijgen in alle free record shop-muziekwinkels met daarin een 1-pagina-strip in kleur, getekend door Tacke op een scenario van Vangli.(B)

Curiosa

Sigmund, *Sigmund's nichtje gaat studeren* **:** postkaart uit 1999 bestaande uit drie opeenvolgende prentjes in kleur, getekend door **Peter de Wit** en uitgegeven door De Volkskrant, met als doel nieuwe abonnees te werven. De postkaart bestaat in twee verschillende versies, met telkens een andere tekst aan de achterkant.(NL)

Go Student : magazine verspreid onder de studenten in studentenrestaurants, -homes en -cafés. In nummer 8 van december '99 staat een interview met Lapière en Chauzy naar aanleiding van hun nieuwe stripreeks Clara.

ProxiNews : infoblaadje nr. 18 - januari 2000 van de GSM-operator Proximus, opgestuurd naar alle Proximusklanten, met een illustratie van **Jan Bosschaert**.(B)

De Smurfen: bij aankoop van twee dozen met 175g smurfen-koekjes van Delacre, krijg je gratis een smurfen-kinderschaartje bovenop. Er bestaan twee verschillende schaartjes.(B)

De Smurfen : bij aankoop van een Happy Meal bij McDonalds kreeg men in de maanden december/januari gratis één van de twaalf verschillende smurfenpoppetjes cadeau in een speciale Happy Meal Box met tekeningen van de smurfen en dit alles naar aanleiding van de lancering van hun nieuwe hamburger de McSmurf.(B)

Hooggeschoold in Gent **:** stripmap, uitgeven door de KaHoG (de Katholieke Hogeschool te Gent), getekend door Etienne Bruneel en opgestuurd naar alle laatstejaarsstudenten secundair onderwijs.(B)

De Rode Ridder : genummerde en gesigneerde prent uitgebracht eind 1999 op 250 exemplaren in zwart-wit door stripwinkel "In 't Profijtelijk Boeksken".(B)

Met dank aan Rob den Houter, Marcel Mallant, Christian van Lint, Rob Bosman, Peter Vansteenbrugghe, Patrick van de Kerkhof en Jean-Pierre Legein.

Sigmund's nichtje
Gaat Studeren
Mooie ruime kamer.
Hoe zit het met het schoonhouden van dit studenten-huis?
In de keuken hangt een rooster.
En daar flikkeren we alle troep achter.
AFBLYVEN

Nieuwe strips

verschenen in januari 2000

Willem

(Sommige uitgaven met imprint 1999).

De Plaatjesmaker

Pincet reeks nr 5: Romantiek & Wetenschap, tek & scen: Matthias Giesen, sc 140fr, zwart-wit, genre: alternatieve strip.
Pincet reeks nr 6: Love is in the air, tek & scen: Gerrit de Jager, sc 140fr, zwart-wit, genre: alternatieve strip.
Pincet reeks nr 7: Jakhalzen en Arabieren, tek & scen: Amoebe, sc 140fr, zwart-wit, genre: idem.
Pincet reeks nr 8: Super Hobo!: tek & scen: Gerard Leever, sc 140fr, zwart-wit, genre: idem.

Oog&Blik

(i.s.m. de Harmonie) Glas en Lood (In de Marnixstraat), Joost Swarte, hc 505fr.; 34 ontwerpen van Swarte voor de Amsterdamse Stedelijke Woningdienst en Woningstichting Zomers buiten.

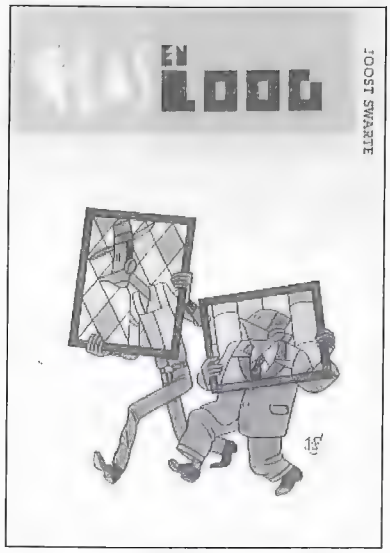

Uitgeverij Talent

- Collectie 500 -

nr 64: De Kid 2, *Het geheim*, tek: N'Guessan & scen: Crisse, hc 500fr, kleur, genre: humoristisch avonturenverhaal. Oplage 250 ex. Het Mowgli verhaal van Kipling overgedaan in een modern jasje, met knipoogjes naar Disneys Jungleboek.
nr 85: Trollen van Troy 3, *Als een vlucht Petaurussen*, tek: Mourier & scen: Arleston, hc 500fr, kleur, genre: fantasy humorstrip. Oplage 250 ex.. Subreeks van Lanfeust van Troy. In deze serie komen de trollen aan bod, ettelijke jaren voor Lanfeust.
Nr 94: Het derde testament 2, *Mattheus of het gezicht van de engel*, tek: Alice & scen: Dorison, hc 500fr, kleur, genre: Catholic fantasy. Geënt op het boek van Umberto Eco, *De naam van de roos*. Strip in 4 episodes.
Nr 100: Lanfeust van Troy 7, *Petaurussen verbergen zich om te sterven*, tek: Tarquin & scen: Arleston, hc 500fr, kleur, genre: fantasy humorstrip. Van dit album werd in samenwerking met stripspeciaalzaak: Adhemar te Gent een luxeversie gemaakt.

Sherpa

Pinelli de Pikhamer 4, *Luik' Sartori*, tek&scen : Joe Giusto Pinelli, sc, zwart-wit; genre : erotiek
Arq 3, *Herinneringen 2*, tek&scen : Andreas, hc, kleur.

Tijdschriften

Penthouse Comix 23, december 1999, sc 175fr, tek & scen: diversen, gedeeltelijk kleur & gedeeltelijk zwart-wit.
Stripschrift 324, januari 2000, jaargang 32, nr 7 met als hoofdpunten: Blake & Mortimer, Marten Toonder, Kwik Kwek en Kwak.

Safe Comics

Klaartje bij nacht 4, tek: Bernet & scen; Trillo & Maicas, sc 195fr, zwart-wit, genre: erotische humorstrip.

De Stripuitgeverij

Jommeke, *Sleepret met Jommeke*, diverse tek & scen, sc 210fr, kleur, genre: humorstrip. Bevat verder moppen, spelletjes en puzzels gags van Biep & Zwiep en Pitch.
De 10 beste kortverhalen van Jommeke : De zilveren garnaal/ Het verstoorde kerstfeest/ Klavertje van 4/ De Vidioten/ De Sneeuwmakers/ De vliegende voetmat/ De fantastische tombola/ De wijze neuzen/ De knechtenschool/ De verschrikkelijke sneeuwman; tek & scen: Jef Nijs & diverse tekenaars, sc 250fr, kleur, genre: humorstrip. Deze verhalen verschenen reeds eerder in de vakantieboeken.

Dupuis

Ludo 3, *Wee je gebeente*, tek : Bailly & Mathy & scen: Lapière, sc 165fr, kleur, genre: avontuur. De tekenaar van inspecteur Castar is verdwenen. Ludo en zijn vriend David openen een onderzoek.

- Vrije Vlucht -

De bloedbruiloft, tek: Hermann & scen: Van Hamme, hc 485fr, sc 195fr, kleur, genre: avontuur. De garnalen in de tomaat opgediend op het bruiloftsmaal zijn niet echt vers. Het maal ontaard in genadeloos geweld. Het album bevat een dossier waarin alle medespelers aan het drama vernoemd worden. Cover is voorzien van een verwijderbare zelfklever.

- Prestige -

Vrije Vlucht Bloedbruiloft, luxe editie, genummerd (400 ex) met gesigneerde prent, 2300fr.

- Spotlight -

Jessica Blandy 17, *Ik ben een moordenaar*, tek: Renaud & scen: Dufaux, hc 330fr, sc 180fr, kleur, genre: avontuur. Jessica, in behandeling, wil haar nachtmerries kwijt.

Le Lombard

Rik Ringers 62, *Stripmoorden*, tek: Tibet & scen: A.P. Duchateau, sc 180fr, kleur. Een aantal moorden doen het rustige stripwereldje opschrikken, aan Rik Ringers om de moordenaar te vatten.
Vasco 17, *Rienzo*, tek & scen: Gilles Chaillet, sc 199fr, kleur, genre: historische strip.

Uitgeverij Blake & Mortimer (via Dargaud)

Blake & Mortimer 14, *Het Voronov Complot*, tek: André Juillard & scen: Yves Sente, sc 275fr, kleur, genre: avonturenstrip. De eerste druk van dit album is aangevuld met twee extra bladzijden. Bevat los bijgevoegd een folder met als opdruk: "De koude oorlog is niet ten einde". Bij invullen van een vragenlijst op deze bijlage ontvangt men een gratis poster 40x 60 cm. Voorstellende de voorplaat van het nieuwe album met gewijzigde hoofding.

Dargaud

Betelgeuze 1, *De Planeet*, tek & scen: Leo, sc 199fr, kleur, genre: sciencefiction. Het vervolg op Aldebaran, aanvang van de tweede cyclus.
Roodbaard 32, *Het pad van de Inca*, tek: Marc Bourgne & scen: Christian Perrissin, sc 199fr, kleur, genre: avonturen.

Verschijnselen

Stof en dorst

Wat tekenaar Sokal zijn stripcreatie Canardo aandoet, zou je zelfs je grootste vijand niet toewensen. Zo maar ergens in niemandsland begeeft de motor van zijn Cadillac het. Een lange rechte weg, afgezoomd door electriciteitsdraden, verdwijnend aan de einder, verwijst naar leven achter de horizon. Toch is na een lange wandeling in de blakerende zon het schamele krot een waar paradijs, ware het niet dat de rust al snel verstoord wordt door de aktrice Pamella Johnson, door haar vriend achtergelaten in de woestenij. Canardo is hier echter niet voor rust, dat bewijst een opsporingsbericht dat hij opdiept uit zijn koffer. Zijn eeuwige vijand Raspoetin (zie eerdere albums) scheurt door de woestijn als leider van een moordzuchtige motorbende. Voeg hierbij een hotelhoudster die de bagage van de klanten doorzoekt, klanten waarvan velen na een nacht verblijf in haar etablissement nooit hun bestemming bereikten. Het verhaal is opgebouwd als een western die zich afspeelt in het heden. De als Columbo vermomde Canardo is de lonesome hero, zijn paard - hier de auto - heeft het begeven in de woestijn. Het schamele hotel is bevolkt door asocialen die de schamele klanten bestelen als raven. De filmster verbeeldt de schone die de gemoederen nog meer verhit. Voeg hierbij een aantal figuren die optreden in een te verwaarlozen bijrol, dan is het wachten alleen nog op de vijandige indianen, hier schitterend vermomd als een motorbende met aan het hoofd een moorddadige gek. Ze sturen twee verkenners waarvan er ééntje het loodje legt, de andere ontsnapt in de donkere nacht. De belegering van de stad is een feit. Fort Alamo is in staat van beleg. Langs beide fronten vallen doden en gewonden. De twee hoofdrolspelers Canardo en Raspoetin crashen na een wilde achtervolging in een inferno van vuur. Een rookpluim aan de einder is stille getuige van het drama. Is dit het einde? *Willem.*

Een onderzoek van inspecteur Canardo
Het meisje dat droomde van de horizon
Sokal
Uitgeverij Casterman, hc 375BEF.

Naar verre planeten

Waar is de goede oude tijd, toen kinderen nog braaf de bevelen van pa of ma opvolgden? Vergleden in een ver grijs verleden. De toekomst ziet er al niet beter uit. We schrijven 2118, de technologie en leefomstandigheden zijn enorm veranderd. Toch proberen de ouderen net als in het verleden de touwtjes strak in handen te houden. Om dit probleem te overbruggen, hebben de kinderen die dit wensen het recht vanaf hun tiende tot achttiende te verblijven op de planeet Kobadia en zo hun zelfstandigheid te bewijzen. Alles gaat vlot tot op een dag kinderen weerkeren, wiens gedrag ernstige storingen vertoont.Twee jeugdige vrijwilligers, Melina en Arlof, nemen de taak op zich om de toestand ter plekke te onderzoeken. Nog maar net op bestemming aangekomen gaat de bal al snel aan het rollen. Blijkt dat hun aankomst niet onopgemerkt bleef, zelfs aangekondigd werd. Geheel buiten hun wil worden ze al snel de speelbal van het avontuur. Tekenaar Rouan en scenarist Djian trekken alle beschikbare registers open. Ze voeren ons mee via de stad naar ondergrondse ruimten en vuilnisbelten bevolkt met gajes, dat rekenschap moet afleggen aan Metcalf, heerser over de strafgevangenis gelegen in de woestijn. Ontsnappen is hier vrijwel onmogelijk. Waarom jongeren op deze planeet hun jeugd willen doorbrengen, is een raadsel. Er wordt een gemeenschap opgebouwd die niet moet onderdoen voor de wereld van hun ouders. Geweld, prostitutie, bendevorming, heerszucht, krotwoningen en verslaafden zijn schering en inslag. Ondanks een negatieve wereld en een terugblik met heimwee naar mijn jeugd kijk ik toch al uit naar de nummer twee. *Willem.*

Melina & Arlof 1: *Metcalf*
Djian & Rouan
Uitgeverij Talent, hc 500BBEF.

Heyah Mama Ni YehY, enz...

Voor eenmaal laat ik mij meeslepen door het puur commerciële. Je kan deze strip over de populaire meidengroep K3 moeilijk anders beschrijven. Al een tijdje opteert de Stripuitgeverij voor uitgaven geënt op populaire figuren. Passeerden reeds de revue: De Simpsons, X-files, Rugrats, de rest kan u naar eigen willekeur aanvullen. Over nu naar studio X. Patriek Roelens en Jan Ruysberg schotelen ons een strip voor volgens het bekende stramien. Vermoedelijk bestond het scenario uit drie regeltjes. De populariteit van de meidengroep is een doorn in het oog van Mevrouw Drakenstein, moeder van - in haar ogen - drie lieve dochters. Zij wenst een vleugje populariteit te laten uitstralen over haar dochters. Hiertoe ontvoert ze K3, bedekt het gezicht van haar vedetten in spe met een gelijkend masker en hup, daar gaan ze, op weg naar de roem. Het geheel wordt gebracht in een springerige tekenstijl, waarvan het decor, of laat ons stellen, het totaal ontbreken hiervan, onmiddellijk in het oog springt. Af en toe kan er zelfs verwarring ontstaan over de figuren : de ene maal langgerekt, vervolgens dik en breed, zelfs een enkele maal totaal onherkenbaar. Mogelijk vertoefde de tekenaar enige tijd in een spiegelpaleis. Het verhaal springt

van hot naar her en via een omweg langs Zuid-Afrika terug naar Villa Drakenstein. Bij lezing draag je best een zonnebril, de schreeuwerige kleuren zullen je netvlies pijnigen. Is er dan niets goed aan deze strip? Jawel, éénmaal de populariteit van K3 afneemt, wat eveneens geldt voor andere bovenstaande figuren, verdwijnen deze niets aan de stripcultuur bijdragende strips als sneeuw voor de zon.

De avonturen van K3 : *K3 X 2* *Willem*
Roelens & Ruysberg
De Stripuitgeverij, sc 240BEF

Weer onder de levenden

De enige echte Professor Palmboom is er weer. Geen kamergeleerde zoals er wel meer zijn, nee, deze prof is er meer ééntje van het avontuurlijke slag. Samen met zijn assistent Dibbet beleeft hij de vreemdste avonturen. Het is deze Dibbet die de aanzet geeft tot een nieuw op te lossen mysterie. Een drietal straatjochies herkennen Dibbet en besluiten hem te volgen in de metro. Zij zien hoe hij verdwijnt in een metrokoker en slechts een eenzaam papier achterlaat op het perron. Op het papier staat een stripverhaal dat prof Palmboom leidt naar een voor de toerist onbekend Londen. Een Londen dat twaalf jaar na de oorlog nog steeds zijn wonden likt. Het puin werd nog niet geruimd puin, bomkraters staan vol troebel water, verlichting is defect,... Niet direct de omgeving waar een gewone sterveling zomaar zijn hachje

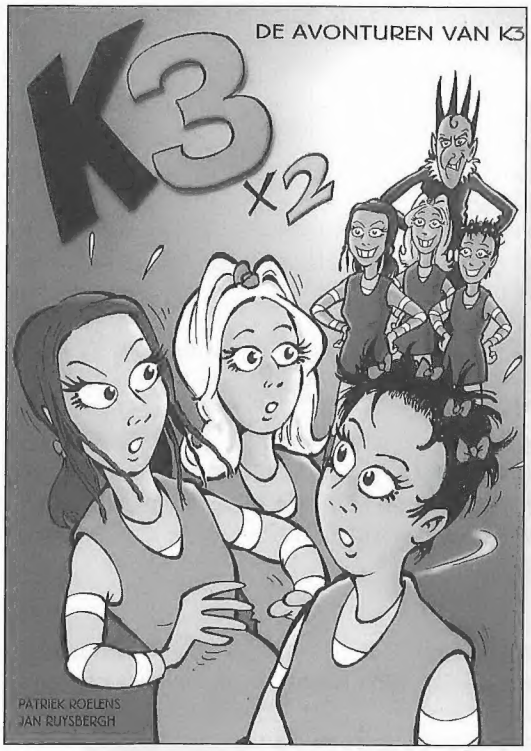

zou wagen. In deze negorij vertoeft Bill Ratcliffs bende, een zootje ongeregeld dat regelmatig antieke kunstvoorwerpen van onbekende oorsprong op de markt brengt. Blijkt dat er in het territorium van Bill een onderaardse gang naar een stelsel van verborgen gangen leidt. In deze gangen is het dat we Dibbet weer aantreffen in een hachelijke toestand. Wanneer Palmboom zijn assistent wil redden, stort een deel van het gangenstelsel in. Dibbet wordt onder een laag puin en stof bedolven. Ten einde raad wendt onze prof zich tot de politie, maar een geheimzinnig telefoontje laat hem bijna in de gevangenis belanden wegens onzedelijk gedrag. Gelukkig helpt Little Dorrit, de dochter van Bill hem uit de nood. Het vroegere gangenstelsel herbergde een lusttuin waarin in godvergeten eeuwen diverse edelen hun lusten botvierden. Om dit feit te verdoezelen, wil de regering het gangenstelsel volstorten met beton.Dick Briel brengt na 17 jaar weer een Prof Palmboom avontuur op de markt. Het is een Palmboom-nieuwe-stijl geworden, geen mooie afgelikte plaatjes meer maar een groezelige tekenstijl, uitstekend passend bij het verhaal. Zelfs de inkleuring werd zorgvuldig gekozen, aangepast aan het moment. Voeg hierbij een scenario dat de spanning doseert op de juiste momenten, dan is leesplezier weer verzekerd. *Willem.*

Een Palmboom Mysterie 3: *London Labyrinth*
Dick Briel
uitgeverij Arboris, sc: 260, hc 560BEF.

Eeuwig zullen ze vliegen

Als stripserie is Biggles niet stuk te krijgen. Het oogt als een slogan voor één of andere reclamecampagne. Laat ons even resumeren. Van omstreeks halverwege de jaren zestig tot het eind van dezelfde jaren, tekende studio Vandersteen een twintigtal verhalen, met wisselend succes. Semic Press deed het nog eens flinterdun over met een viertal verhalen in de jaren zeventig, toen viel het doek. Definitief, dachten velen. Toch verrees als een feniks uit zijn as omstreeks 1990 een gloednieuwe Biggles. Uitgeverij Lefranq, ondertussen omgevormd tot Miklo, bracht een moderne Biggles. Qua opzet en scenario bleven ze echter trouw aan de schepper van de Bigglesverhalen, Captain W.E. Johns. Hierdoor bracht en brengt men tot op heden een betere doordachte moderne Biggles. Men opteert voor een verscheidenheid aan tekenaars en scenaristen, wat het geheel ten goede komt. Nieuwe ideeën en schitterende tekeningen, gebracht op beter papier en in kleur, maken dat deze stripserie geherwaardeerd wordt. Voor dit alles moet je het nieuwste en alle voorgaande albums maar eens doornemen.

Dodelijke sneeuw brengt ons naar Birma waar Algy, Bertie, Ginger en Biggles aan het begin van het album net een geslaagde opdracht uitvoerden. Zoals in elk zich zelf respecterend stripverhaal is de rust echter van korte duur. Geen welverdiende vakantie voor ons viertal : op naar de aktie. Een geheimzinnige ziekte die Gopan teistert, eist al vlug het beste van ons klavertje vier. Bergstromen, vergiftigd door vaten van vreemde afkomst, laten al snel misdadig opzet vermoeden. Voeg hierbij een bloedstollend mooie jongedame en een op winst beluste eerste minister, een duo dat de heerser van Gopan een beentje wil lichten om alzo de macht te grijpen, dan weet je dat je goed zit voor een licht verteerbaar avontuur.

Willem.

Biggles 12: *Dodelijke sneeuw,* Oleffe & E Loutte naar W.E. Johns Uitgeverij Miklo, sc 215BEF

Gratis zoekertjes.
Schriftelijk meedelen. In elk briefje of e-mail adres of telefoonnr. vermelden a.u.b.

GEZOCHT:

* **Averbode** : Met Klein Duimpje op avontuur (Demoen)- Rikske en Fikske - Api - Pim - (kinder)boeken met illustraties van GRAY - kontakt met andere GRAY-verzamelaars
Paul De Bont 014/65.73.79 (74)
* **Jommekes** 1° druk nrs. 4,7,9,10,11 in nieuwstaat; Rode Ridder 1° druk nrs. 2,5,6,9,10,11,13,15,16,19,20,21,23,26,28,30 in zeer goede staat; Jommekesalbum nr. 1 (uitg. Halewyn) in nieuwstaat
Van Marcke Luc 09/388.47.15 (74)
* **Pré-grid**, luxe-editie (Rom. genummerd) BCB-De Post; Thalys-kampioenen! aflevering 2 (platen 4-5-6) van het verhaal voor wedstrijd; Frisko Kid : album+prentjes 55,56,57,58,59,60; maandblad Michel Vaillant-club nr.2,3,4
Alex Benoit 015/61.09.64
* Tijdschriften , boeken, affiches, kalenders,... met illustraties van Rik Clément.
Joeri.Delamane 09/344.80.73 (na 18 uur) (73)
* **Tintin en moi,** Entretiens avec Hergé, Numa Sadoul, 1 druk 1975 of 2 1982 (Casterman); Le monde de Tintin, Pol Vandromme (Gallimard 1959 of herdruk 1992); Les amis de Hergé nrs. 1 t/m 14; Stripschrift 35/36, 59/60, 67, 79, 97/98, 99, 100, 109/110, 119; Boekjes "Achtergronden van het beeldverhaal", 4 t/m 7, 9, 10 (Ernst Pommerel, NL);artikels rond Hergé en Kuifje uit Belgische en Nederlandse kranten en tijdschriften (specials, recensies, interviews,...) Martin Floré 050/37.09.77 (72)
* **Het manneke** : krantenknipsels; J. Broeckx : Iveco (gewone uitgave), 100 jaar Boerenbond, 2 onuitgegeven verhalen van Dag en Heidi (Averbode?); kopies van E. De Rop -strips, o.a. De zwarte Boeddha, Geschipper naast Mathilde; Panda (Toonder) Walter Lembrechts 050/41.58.89 na 18u. (72)
* **Vrije Vlucht persexemplaren** en schuifdozen voor 2/3 albums; Piet Pienter 3,8,9 (1 druk, zeer goede staat); Robbedoesalbums 76,81,83,86,87,88,89,91 (met microverhalen); Iriacynthe (Servais), gek. uitgave Rijperman
Kurt Boonen 011/34.17.07, GSM 0476/256210) (72)
* **Ik zoek nog een aantal Kuifjes**, Suske&Wiskes, Nero's, Dupuis- en Lombarduitgaven in nieuwstaat. Mogen ook complete reeksen zijn. Prijzen overeen te komen volgens kwaliteit en zeldzaamheid. Verder zoek ik ook nog sneeuw- en nachtkaarten van Kuifje en het boek Bloske en Zwik van Bob De Moor.
Jean-paul vonck 053 / 77 08 01 (na 18h). (72)
* **Kuifje** : houten puzzels jaren '50, eerste gekartonneerde reeks, alle curiosa; Buck Danny : 1ste druk nrs.3-4-12-13-22-28-30 in goede staat. Patrick de boever 09/378.04.25 - 0476/855.341 - e-mail patrick.deboever@pi.be (72)
* **Jeff Broeckx** : reclamestrip 100 jaar Boerenbond; veel ruilmateriaal van Jeff Broeckx, Suske&Wiske, enz...
Jac pijnenburg, tel 0031-773736055 (72)
* **Bessy** : knipsels uit Ons Volk (nrs.=stroken uit het album) : Verboden jacht 39-40,43-46,49-52; De strijdbijl 53-54; De verdwaalden 5-6; De 3 pijlen 27-28; De hinderlaag 45-46; Dans der slangen 37-38, 45-48, 59-60; Poney-express 21-22; Hut der geesten 43-44; Paniek in Watona 19-20, 55-56
Ivo Haine, 016/47.22.03 (72)
* **Suske&Wiske** : Oh la la tattoo n° 2&5; albumaffiche 223&226; buttons (19821984), Stassano postkaarten (1997), Standaard Uitgeverij kwartaalfolders (1989); Natasja : ex-libris, stickers, ...
Jos Greven, 089/50.31.16 (72)
* **Guus Slim** omnibus 4, 6; de zesdelige 'Félix' zw/w reeks van Deligne;
Marc hendrickx, 03/354.07.49 (72)
* **Robbedoes-albums** 64,65,67,70,73,74,75,76,77, 79 t/m 98 met microverhalen en in mooie staat; Suske&Wiske tweekleuren in mooie staat: *Knokkersburcht, Het sprekende testament, De geverniste zeerovers, De snorrende snor;* Huize Snoek; Patrick Vranken 052/31.23.46 (tel&fax)

TE KOOP/RUILEN:

* **Averbode** : Ontvoerde gravin - Robbedoes Meccano 2 zeer mooi - Weekblad Kuifje 1961 t/m 69 (300st=1.500fr) - Robbedoes : groot aantal losse nrs. vanaf 419 - Robbedoes bundelingen 47-48-51-62-101-127-130 - Bessy : 14 complete verhalen uit Ons Volk + losse knipsels Paul De Bont 014/65.73.79 (74)
* **2000** eerste drukken uit de jaren 60-80, staat : goed tot zeer goed; Volledige reeks Buck Danny
Tel. 012 451386 Willy Brône (72)
* **Bloske en Zwik** (De Moor), goede staat (hoogste op 1/1/2000 wint); Kuifje: Congo 1° druk, Amerika 1° druk; Comi en Dackske; Robbedoes : Tovenaar in Rommelgem 1°druk; Suske&Wiske : Knorr discoboekjes, Bokkerijders 1° druk; De hoed van Geeraard de Duivel (Middelkerke-middelmaat, 50ex.) e.a.
Walter Lembrechts 050/41.58.89 na 18u. (72)
* **Stripcuriosa (div. auteurs en reeksen)**; stripinfopakketten (Merho, Leemans, Bosschaert, Sleen, Stallaert); artikels/curiosa rond Hergé en Kuifje; stripauteurs interview pakket (o.a. Vance, Geerts, Leemans, Raven, stripfestivals, Bob Mau, Talent, enz...) Martin Floré 050/37.09.77 (72)
* **Thorgal, 12 luxe delen,** nieuw in originele verpakking aan de helft van de aankoopprijs
Marc Dejonghe 051/486586 (72)
* **Biografie Vandersteen** + ex libris, Macro-uitgave, splinternieuwe staat, 3.000fr of 150 gulden
Rik Vandervelde 02/720.41.27 (72)

* **Knipsels** uit Het Nieuwsblad, tijdschriften, Titskrantjes jaren '70 en '80, enkele Ons VOlk bundelingen
Ivo Haine, 016/47.22.03 (72)

STRIPWINKEL

OPEN OP ZONDAG VAN 10u - 14u !!!

BEO

HOPLAND 15 2000 ANTWERPEN
TEL: 03/233.25.36 FAX: 03/231.29.78
OPEN DI-ZA 10-18.30 U. ZO 10-14 U.

Stripwinkel
HET „B"-GEVAAR

ERIK
DENEYER
Greepstraat 15
1000 Brussel

Open
maandag tot zaterdag
van 10u30 tot 19u.
tel/fax: 02/513.14.86

Het Besloten Land
trading cards
verzamel ze!

Strips · Comics · Cool Media ·
Parijsstraat 16 · LEUVEN · 016/22.58.40

Stripwinkel Adhemar
Kammerstraat 25, 9000 Gent

Geopend
woensdag t/m vrijdag:
10.30uur-19.00uur
zaterdag:
10.00uur-18.00uur
zondag:
10.00uur-12.30uur
tel. 09/224.32.39

In-en verkoop oude stripverhalen, zeefdrukken, curiosa, luxe's,

Tevens alle nieuwe strips in voorraad!

vzw 't Vlaams Stripcentrum presenteert...

" De Wilrijkse Stripdagen 12de editie"

11 en 12 maart 2000

Van 10.00 u tot 17.00 u
INKOM GRATIS!!

Programma:

- Stripbeurs (meer dan 150 meter)
- Tentoonstelling " Striphelden anders bekeken"
- Knutselen rond strips voor jongeren i.s.m. jeugdatelier 't Schaartje.
- Computerstand met internet
- 't Stripcafé (dranken en spijzen aan democratische prijzen)

Signerende tekenaars: (vanaf 14.00 u tot 17.00 u)

Zaterdag 11 maart 2000	Zondag 12 maart 2000
Kas (Hans)	Paul Geerts tot 16.00 u
Quirit	Jef Nys vanaf 15.00 u (*)
Francis Carrin (Sackville)	Hec Leemans
Jeff Broeckx (Waterland)	Jean-Pol (Sammy)
Kim Duchateau (Unne)	Ferry (Kronieken van Panchrysia)
Marvano (Dallas Barr)	Luc Morjaeu (Biep en Zwiep)
Steven Dupré	Zanon & Verhaeghe (H. Dickson)

Jesse van Muylwijck (De rechter) *beide dagen*
Steven de Rie (Doodlopende straten ea.) *beide dagen*

Nog onder voorbehoud:
Peter Van Dongen / Dick Briel / Yung / Marcel Ruyters

Speciale uitgave *(ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van vzw 't Vlaams Stripcentrum)*
Luxe-uitgave van het album *De Tuftuf-Club* op A5 formaat en een beeldje van "De Raaf" himself gepresenteerd in een doos overtrokken met rood linnenpapier.
Oplage 500 genummerde exemplaren.
Publieksprijs 3500 Bef (1 exemplaar per persoon!)

Versie 2.0 is klaar !

De grootste Nederlandstalige stripdatabank is aangegroeid tot 73.813 strips, 6.176 reeksen, 2.734 tekenaars, 2.730 scenaristen en 2.100 foto's van 1.800 verschillende reeksen!

Met onder andere :

+ Sterk vereenvoudigde installatie
+ Vlotte overname van gegevens die de gebruiker zelf codeerde in versie 1
+ Oplossing voor nagenoeg alle suggesties gemaakt door gebruikers
+ Beschrijving van klassieke stripcuriosa (met een 200-tal illustraties)
+ Eerste-druk -beschrijving uitgebreid met :
-Vlaamse klassiekers (o.a. Nero en Kiekeboe),
-Lombard en Casterman -uitgaven
+ Notatie winkelprijzen voor strips van 1998 en 1999

Dit alles kost slechts 500fr. of 30 gulden voor geregistreerde gebruikers!!!
Nieuwe gebruikers betalen 2350fr. of 130 NLG.
Extra info en deelnemende stripwinkellijst op www.ping.be/brabantstrip